

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrta leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torika opoldne. Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Kje sta narodni ponos in požrtvovalnost?

Naša stranka je pred svetovno vojsko veliko storila za izobrazbo kmetijskega ljudstva, zlasti še za izobrazbo naše mladine. Toda storili smo še premalo. To razvidimo zdaj. Prav posebno nam manjka narodne zavesti, narodnega ponosa in požrtvovalnosti. Vse drugače je pri drugih narodih. Koliko let so se borili, koliko krvi so prelili, koliko so trpeli tudi posamezniki za svojo domovino! Poglejmo v zgodovino!

Kako junaško so se obnašale Kartažanke v zadnji punski vojski! Celo lase so si dale porezati, da so mogli borilci napraviti dovolj tetiv za loke. Poveljnik Hasdrubal se je sicer Rimljanom udal, toda njegova žena ga je radi tega proklela, oblekla se je v najlepša oblačila ter je s svojimi otroci z vrha templja skočila v globočino, ker ni hotela preživeti nesrečnega konca svoje domovine.

Pa čemu navajam zgled iz stare zgodovine, ker nam jih krščanska doba nudi preveč. Pitt mlajši je postal leta 1783 še le 24 let star, prvi minister močnejše Anglije. Oče mu je nasvetoval razne čimnitne neveste. On pa nobene ni hotel; odgovoril je, da je že poročen s svojo angleško domovino. In 18 let je ostal prvi minister in v tem času je toliko storil za Anglijo kot nobeden drugi državnik. Za domovino je trpel, za domovino je delal, domovina mu je bila vedno v mislih. Kaka ljubezen, kaka požrtvovalnost!

Poglejmo v srbsko zgodovino! Kje dobimo lepše zglede domovinske ljubezni kot pri teh naših bratih? Koliko krvi so prelili, predno so osvobodili svojo domovino turške sužnjosti! Več let so pošiljali sultani na nje cele armade vojakov, a Srbi so jih dostikrat porazili. Če so bili pa sami poraženi, niso obupali, zopet in zopet so se zbrali in junaško borili tako dolgo, da so leta 1820 osvobodili svojo domovino turških divjakov. In kako požrtvovalno so se borili v zadnji svetovni vojski! Res, bili so premagani vsled silne germanske in bolgarske premoči. Zapustili so morali svojo domovino. V hudi zimi so korakali med divjim ljudstvom čez strme albanske gore,

da so prišli do jadranskega morja. Strašne so bile njihove žrtve. Četrta del srbskega prebivalstva je poginil v svetovni vojski. Stiri leta so imeli sovražniki zasedeno deželo; rekvirirali so, ropali požigali in obešali. Toda Srbi niso obupali, trdno so verovali v siavno vstajenje svoje domovine. In res je vstala; ni vstala, na novo se je rodila, iz male Srbije je nastala mogočna Jugoslavija.

In mi Slovenci? Tudi mi smo trpeli v svetovni vojski. Tudi naše ljudi so zapirali, streljali in obešali zlasti leta 1914. Tudi pri nas so rekvirirali žrno, živino, kovinske posode in druge reči, a ne za nas, marveč za Nemce; naši možje in naši fantje so se morali boriti za Nemce. Popoln prevrat je prišel še le leta 1918, ko je tudi že prosto ljudstvo spoznalo, za kaj gre. Nastal je polom; nemška nadvlada se je strla, stara Avstrija se je razbila na kose in naenkrat smo postali državljani nove domovine — Jugoslavije.

Slovenci smo bili več kot tisoč let tlačani drugih narodov in reči moramo, da v primeri z drugimi narodi po tako dolgem robstvu za novo domovino nismo doprinesli velikih žrtev. V obsegu imajo naši bratje Srbi največ zaslug, da smo se rešili tujih verig. Za to jim moramo biti vedno hvaležni.

Velik del ljudstva je tudi hvaležen in neizmerno zadovoljen, da smo si z njimi ustanovili skupno jugoslovansko domovino. Imamo pa tudi precej „nergačev“, ki niso nikoli zadovoljni. K „nergačem“ ne spadajo Nemci; ti so dandanes ravno taki sovražniki Srbov kot leta 1914. „Nergači“ bi bili zadovoljni z novo državo, če bi bila v istem gospodarskem položaju kot je bila stara Avstrija pred svetovno vojsko. Ker pa to po taki vojski ni mogoče, za to zabavljajo čez vse, kar jim ni po volji. Te vrste ljudi so sami sebičneži. S tem, da zabavljajo čez državo radi draginje, pomanjkanja živila, obleke itd., kažejo, da nove države niso vredni, ker nimajo nobene požrtvovalnosti. Pomislimo, da smo država mi in da si bomo le s pridnim delom zboljšali svoj položaj. Pomislimo tudi,

da je sedanje draginje in pomanjkanja živila najbolj kriva siaba lanske letina. Zato je neumno zabavljati čez vlado in za vse odgovorno delati vlado. Smo pač v prehodnem stanju in zdaj moramo pokazati, da znamo tudi kaj potrpeti. Če smo med vojno za Nemce stradali in umirali, ne bomo li zdaj teh zadnjih posledic svetovne vojske malo bolj pomežljivo prenašali v novi jugoslovanski državi? Le par mesecev še potrpiamo! Zato proč z „nergači!“ Naj gredo v naše sosedne države, če niso tu zadovoljni. Naj okusijo, kakšen med se tamkaj cedi. Vsi pa, ki so dobre volje, naj gredo na delo z veseljem upanjem v našo bodočnost! Da bo pa vspeh zajamčen, naj delo naše nebo blagoslovi!

Agrarna reforma in komunisti.

Pravi socijalni demokratje ali kakor se sedaj imenujejo, komunisti, hočejo odpraviti zasebno last premoženja, tudi zemlje. Vsa zemlja bodi last države, skupna last vseh. Zato hočejo tudi agrarno reformo ali zemljiško preosnovo izvesti tako, da kmetški delavec zemlje ne bo dobil v svojo zasebno last, ampak samo v najem ali zakup. Socijalistična propaganda knjižica „Kaj hoče kmetško-delavska zveza“ zavija sicer to socijalistično načelo v nejasno obleko poljedelskih zadrug. Na strani 8 pravi namreč: „Bodočnost bo prinesla socijalistične poljedelske zadruge z enotnim, smotrenim, centralnim vodstvom.“ „Za mala kmetiška posestva“, pravi, „je koristno, da ostanejo nedotaknjena“. Toda samo zdaj za nekaj časa! Dokler se namreč prostovoljno (!) ne pridružijo velikim socijalističnim zadrugam.“ Z drugimi besedami: Socijalisti hočejo, da bo lastnica zemlje družba poljedelskih zadrug, to je država! Sedanji kmet pa bo na posestvu samo najemnik. To pa ne prostovoljno, ampak nasilno! Saj vemo, s kako nasilnostjo si socijalisti že zdaj pridobivajo pristašev!

Bolj odkrito prizna socijalistične namere glede zemlje socijalistična knjiga: „Za staro pravdo“. Na

LISTEK.

A. de Nora. — Al. B.

Noga.

V vasi jih niso imenovali drugače, kakor „divjake“. Njih domovje je namreč stalo čisto na samem v državnem gozdu, kjer so stoletne črnozelenne smreke stale v vrstah, tako da se je zdelo, kakor bi vojska velikanskih vojakov korakala proti naselbini. Domovje pa je imelo res pripravno ime; ker je bilo skoro v gozdu zakopano, so je zvali „lisičino“. Lastniki so se pisali za Hrastarje. Njih rod je bil več nekaj stoletij tam zunaj v divjini, tih, trd, zaprt pred ljudmi in odtujen svetu, ki je bil onstran temnega drevja.

Mnogo gozdarjev je bilo že poizkušalo, da bi bili kupili posestvo, ta izgubljeni kos kulture v njih krasnih/pragozdih, in tako sklenili obroč, kajti kakor trd, neomajen tram je tičalo v telesu državnega gozda. Nemo in kljubovalno se je rinilo s svojim okornim kmetiškim telesom čez njih zeleno mizo, šireč pred sabo rjave njivske proge, ali pa kakor pajek, ki na vse strani izteguje noge.

Toda vsi kupovalni poizkusi so se razbili ob trdih glavah kmetov na Lisičini, ki se za nobeno ceno niso dali premakniti od domovja svojih prednikov.

Ko je umrl zadnji Hrastar Ambrož pred 50 leti, se je skoro zdelo, da se bo slednjič posestvo vendarle lahko dobilo. Drevo ga je ubilo in njegov zakon, ki je trajal komaj šest let, je ostal brez otrok. Državni gozdarji so se nasmihali in vdovi ponujali lepo svoto denarja, ako bi se hotela preseliti in posestvo prodati državi. Mlada žena pa jih je debelo gledala in rekla:

„Zakaj? Ali veste tako natanko, da je zadnji Hrastar izginil s sveta? Čez sedem mesecev se zopet oglasite.“

In ko so se oglašili čez sedem mesecev, je v zibelki ležal nov Hrastar, debelo gledal tujo gospodo, a ni rekel drugega, kakor „be, be“, kakor mlado jagnje, in sedaj so se nasmihali Hrastarji. Gospodje so odšli z dolgim nosom in kmetica se je s par stari mi posli in svojim mlajšim bratom ubijala sama 20 let, dokler mali Ambrož ni dorastel in se je lahko ubijal z drugimi vred.

Tisti čas, ko se pričinja ta povest, jih je imela že nekaj čez 70 in je posedala samo še pri peči, kjer je predla ali pa krpala nogavice. Ambrož pa je bil močan hrust s tilnikom, kakor bi bil volovski, in z glavo, ki ji je bilo čelo tudi podobno bikovi glavi.

Opraviti je imel na dvorišču in pripravljati težak voz, s kakršnimi gnoj vozijo na njive. Tomaž, njegov najstarejši sin, pa je v hlevu upregal konje. Iz napol odprtih vrat se je čulo rožljanje verig in klici, s katerimi je fant miril živali, ko jim je težke komate metal na vratove. Kmet je bil voz porinil pred gnojnico, da bi se nekaj korcev polil čez naloženi gnoj. Vzdignil je par desak, s katerimi je bila jama pokrita. Počasi jih je položil na stran, potem pa se je na dolgem lesenem drogu pritrjen korec potopil v odprtino in se zopet dvignil ter umazano vsebino tri ali štirikrat po vrsti izpraznil čez gnoj.

Med tem je sin oba rjavca zapregel in ko je oče videl, da je vse pripravljeno, je stopil nazaj in velel pognati.

Konja sta potegnila.

Kmet pa je polglasno zakričal, kar je bilo bolj podobno kletvici, in dvignil v težkem skorjuju tičečo nogo. Podplata se je držala deska, kakor se kos železa drži magneta. Zrebelj je bil skozi usnje prodril kmetu v podplata, tako da je dvignil s čevljem tudi še desko. S pestjo jo je odbil, švedral k vodnjaku in sedeč izzul škorenj. Nogavic ni nosil, zato si je takoj lahko ogledal rano. Videti je bila, kakor majhna črna pika na trdi, usnjati koži njegovega podplata: če bi ne bilo veni priteklo nekaj kapljic krvi, bi bil člo-

vek mislil, da ni drugega, kot blato. Kmet je obrisal kri z roko in golo nogo držal pod cev. Hladna in iskrea je curljala voda čez veliko, krepko, rjavo nogo, lila v korito ter se za spoznanje barvala z rdečino, ki je samo po kapljicah vrela iz majhne rane.

Ko je kmet videl, da je nehalo krvaveti, je izpulil šop mokre trave, ki je rasla pod vodnjakom in si ga položil na rano. Potem je zopet obul škorenj, vrgel vile čez ramo in počasi, a krepko korakal za vozom, ki je bil že na poti na njive. Včasih je občutil majhno bolečino, posebno pri prvih korakih, a se ni zmenil zanjo. Ko je bil prehodil kakih 50 korakov, bolečine ni čutil že prav nobene več.

Molče je delal na njivi poleg sina, ki je tudi molčal. Z vilami in krampi sta zvelkala težki, stisnjeni gnoj z voza in napravila kup, velik dovolj, da bi pokrila bližnjih 10 metrov tal, ako bi ga raztrosila. Potem sta pognala konja in 10 metrov dalje se je pričelo isto delo, tako dolgo, da je bil voz prazen in je bila njiva posuta s temnimi, kadečimi se kupi. Tri ali štirikrat sta šla po nov tovor. Med tem ko je fant na dvorišču nakladal voz, je stari s širokimi vilami gnoj razmetaval in razsipal...

Trudna sta bila, ko sta slednjič prišla domov.

Kmet ne prižge rad luči, ako ni treba. — Pri Hrastarjevih so hodili s ptiči spat in so vstajali z njimi.

Ko se je Ambrož zbudil drugo jutro, je čutil v nogi pekočo bolečino in jezik mu je bil suh, kakor po pušenju močnega tobaka. Hotel je vstati, a ko je stopil na tla, se je zdrnil in silno ga je zabolelo. Sele zdaj se je zopet spomnil žrebila in rane. Ker se ni bilo dovolj svetlo, da bi pogledal, kakšna je rana, se je še enkrat iztegnil po ležišču. Njegova žena — krepka, zdrava, kakih 40 let stara, s koraki dragonca in koščenimi udi — je bila vstala že prej in na ognjišču zakurila. Zdaj se je vrnila v kamro in se čudila, ko ga je našla še v postelji.

„Ali si bolan, Ambrož?“ je vprašala.

strani 69-70 pravi: „Zemlja je eno izmed najvažnejših proizvodnih sredstev . . . in naš končni cilj je, da postane vsa proizvodna sredstva, (torej tudi zemlja!) enkrat last vse družbe. Tudi glede zemlje, ki bi se razdelila med kmetijsko prebivalstvo, stoji nekateri na stališču, da je nikakor ne kaže izročiti v popolno last malim kmetom, ampak le v delni najem . . . Tak način agrarne reforme bi še najbolj odgovarjal socialističnim načelom.“

Socialni demokratje so odločni

nasprotniki malih in srednjih kmetij!

Tako je hotel že Marx, ustanovitelj znanstvenega socializma. Kautsky, vodja strogih socialnih demokratov, je bil zmirom proti temu, da bi se ohranili srednji in mali kmetje. Rekel je, da so male kmetije najbolj krive, da ljudstvo propada. Socialni demokratje pa nimajo nikakega vzroka, da bi pomagali vzdrževati bedne kmete. Zato Kautsky hoče, da se kmetije zložijo in spremenijo v zadrage z velikim obratom pod vodstvom države. Socialistični „Vorwärts“ je pisal leta 1891: „Nam socialistom ne more priti na misel, da bi kakorkoli podpirali kmeta in njegovo željo po zasebni lastnini (da bo zemlja njegova). Zemlja ni last kmeta, ampak vseh ljudi; zasebne lastnine zemlje ne smemo priznati nikomur!“

Socialnim demokratom je na poti vsak najmanjši košček zemlje, ki je zasebna last kmeta ali ubogega bajtarja! „Mi smo stranka delavcev, ki nimajo nič posestva. Seveda hočemo pridobiti tudi malega posestnika, toda le s tem, da ga prepričamo, da kot posestnik nima prihodnosti, ampak da ima prihodnost le proletarijat.“ Tako so izjavili na svojem strankinem shodu v Vratislavi. In 21. junija 1918 je pisal socialdemokratski list „Die neue Zeit“: „Pravzaprav bo po vojski tako, da bomo morali v interesu prehrane zahtevati: Tudi najmanjša posestva se naj odpravijo in zložijo“ (v skupno posestvo)!

Socialni demokratje hočejo

skupno obdelovanje vse zemlje pod vodstvom države ali veliki kmetijski obrat.

Socialni demokrat si misli cel svet kot en velik obrat, tudi kmetijstvo. V socialnodemokratskem programu, sklenjenem na strankinem shodu na Dunaju 1901, se pravi: „Vedno bolj je vsled propadanja produkcije posameznikov tudi lastnina posameznikov odveč in škodljiva.“ V nemški knjižici: „Kaj hoče socialna demokracija“, beremo: „Današnja delovna sredstva (n. pr. zemlja) niso več primerna, da bi jih v majhnem obsegu imel eden sam, ampak zahtevajo skupno delo mnogih na enem kraju, zahtevajo veliki obrat“. Socialnodemokratski voditelj, jud dr. Danneberg trdi v eni svojih knjižic: „Malo posestvo in pomanjkanje izobrazbe je krivo, da ni mogoče po načr-

tu pridelovati živil v korist skupnosti. Za živinorejo ravnatko kakor za obdelovanje zemlje.“

Ker so torej socialisti taki sovražniki zasebne lasti, zlasti še malega in srednjega kmetijskega stanu, hočejo tudi

agrarno reformo

tako izvesti, da zemlje potrebni delavci in viničarji ne bodo lastniki zemlje, ampak

samo najemniki.

Naša krščanska Kmetijska zveza zahteva, da se veleposestva, svetna in cerkvena, razdelijo ubogim v last! Socialni demokratje pa jih hočejo naseliti samo kot najemnike, zemlja sama pa naj bi ostala skupna last vseh, oziroma države! Država bo vodila po svojih uradnikih obdelovanje zemlje! To je tisto „enotno, smotreno, centralno vodstvo“, o katerem govore socialisti.

Ali bodo ti delavci in viničarji zadovoljni, če ne bodo lastniki zemlje, ampak samo najemniki socialistične države, ki jih bodo komandirali morebiti ljudje, ki so med vojsko pri raznih centralah in vojnih žitnih zavodih imeli opraviti? Ravno pri raznih centralah, ki so se osnovala med vojsko, je kmetijsko ljudstvo na lastnem telesu dovolj bridko občutilo, kaka dobrota je tisto „enotno, centralno vodstvo“ gospodarstva, o katerem sanjajo socialisti! Kmet je moral svoje pridelke pri revkizicijah za sramotno nizko ceno oddajati centralam. V centralah so se pridelki vsled malomarnosti in nevednosti vodili central v veliki množini popolnoma pokvarili, in potem je moral kmet od centrale svoje s silo odvzete pridelke za večkratno ceno zopet kupovati nazaj, če je sploh kaj dobil! Centrale in revkizicije! To je še danes v prebriskem spominu kmetijskega ljudstva. Seveda socialnim demokratom so bile revkizicije ljube! Zato so tako priganjali k revkizicijam: „Le kmetu revkirajte! Kmet ima vsega dovolj, kmet je oderuh! Njemu vzemite!“

Tako bi radi tudi sedaj gospodarili s kmetijskimi pridelki! Kmet in delavec bi v socialistični državi bil samo najemnik, suženj, ki bi delal na državnem posestvu, potem pa bi prišel uradnik socialistične države in bi mu najboljšo odzvel, kakor so mu jemali ob času vojske!

Revkizicije! Neprestane revkizicije! To bi bila končna agrarna reforma socialnih demokratov!

Tudi krščanska Ljudska stranka in Kmetijska zveza hoče agrarno reformo, naj se razdele prevelika veleposestva, cerkvena ravnatko kakor svetna! Toda posestva se naj razdele delavcem in sploh neposestnikom v popolno last in posest! Trden mali in srednji kmet in posestnik! Ta je najtrdnjša opora vsake države, ne pa najemnik, ki bi mu, socialistični motogeti predpisovali, kaj in kako naj obdeluje! Kmetijsko delo in kmetijski stan potrebuje samostojnosti in svobode!

voru slišal. Strašne obdolžitve so to nasprotni poslanecem, posebej pa še proti naši državi in njenim vladam. Treba je, da naši ujetniki izvedo resnico, treba je tudi, da mi vemo, ali so se te vesti splošno, vedoma in pamenoma širile med ubogimi trpečimi ujetniki, da bi se njihova srca napolnila z obupom in s sovraštvom nasprotni naši državi.

Kako smo ravnali mi?

Vsi naši ljudje brez izjeme so pričeli, kako je naša prva narodna vlada v Ljubljani skrbela, da se vrnejo čim prej laški ujetniki v svojo domovino. Vladi z italijanskimi ujetniki proti jugu so bili ravnatko polni, kakor oni, ki so prihajali z vojaki iz južnega bojišča. Pozdravljali smo celo te laške ujetnike, saj smo se čutili proste in svobodne, pa smo hoteli dati takoj tudi svobodo in prostost drugim. Bili smo prepričani, da bodo tudi Italijani zvesti in verni Wilsonovim trditvam in obljubam in da nam vrnejo miho za drago. Toda bridko smo se varali. V 14 dneh so bili pač vsi laški ujetniki na laški meji izročeni laški oblasti, a od naših se ni vrnil še nihče, kdor ni ravno sam utekel in z begom tvegala svoje življenje. Se celo tiste naše čete, ki so jih na bojnem polju ob prevratu pozdravljali kot svoje zaveznike, so nam Italijani zaslužili.

Italijanske spletke in naše delo.

Ko smo bili na ta način ogoljufani in prevarani mi tukaj doma in naši možje in mladeniči v ujetništvu, smo nastopili druga pota, da rešimo naše ljudi. Izvršili smo ujedinjenje v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev ter potem te vlade takoj skušali rešiti naše ljudi iz robsva.

Italijani so nas tačas varali naprej, izvrševali posebej nad Slovence in Hrvate nezasišana nasilja. Zasedli so nam celo Goriško, celo Istro, velik del Kranjske in velik del Dalmacije. To jim ni bilo dovolj! Naše ujetnike so spravili v nezdrave kraje v slaba in zanemarjena taborišča, silili so jih k težkemu in nevarnemu delu, zraven pa jih zasramovali in se jim rogali ter jih slabo hranili. Italijani so pač že dobro vedeli, da so bili Jugoslovani tisti junaki, ki jim niso pustili zmage in poti v naše kraje in so pustili še le tedaj, ko je ententa, torej tudi Italija — slovesno obljubila svobodo vsem narodom.

Obupna pisma in poročila so začela prihajati od naših ljudi v italijanskem robstvu. Naše časopisje jih je objavljalo, mi zastopniki smo jih zbirali in vršili svojo dolžnost, lahko trdim: vsi skupaj, in vse stranke, posebej še Jugoslov. klub.

Da pokaže še bolj svoje sovraštvu do nas Jugoslovancev, je Italija začela izpuščati Čeha, Poljake, Nemce, Madžare in Rumune iz ujetništva in je za drževala v glavnem samo Slovence in Hrvate, od nosno tudi Srbe iz Bosne, Hercegovine in Slavonije, ter Dalmacije. Posamezni naši ujetniki so se preoblekli in utekli, nekateri so se izdali za Nemce ali za Čeha ter tako z zvijačo ali z denarjem prišli iz ujetništva. Ali število teh je bilo malo.

Naše delo za ujetnike.

Rekel sem že, da so se za ujetnike trudili zastopniki vseh strank, posebej še Jugoslovanski klub. Ako ni bilo uspeha, je vzrok samo in edino v breznejnem sovraštvu takomenovanih italijanskih nacionalistov in iredentistov, ki so imeli do zadnjih volitev pri vladi v Italiji edini besedo. Naj naštejemo samo nekatere korake, ki smo jih storili za naše ujetnike, da bi jih rešili!

Bivšim ujetnikom v Italiji.

(Piše poslanec J. Vesenjāk.)

V ptujskem okraju, na Pragerskem in v Brodu na Hrvatskem sem slišal od posameznih ujetnikov, ki so se vračali domov, naravnost neverjetne trditve. Naša dolžnost je, da o tem javno govorimo ter ugotovimo resnico ter jo ločimo od govoric.

Trditve ujetnikov.

„Ni sile. Na žrebelj sem stopil včeraj. Mislim, da se bo gnojilo. Ko bo dan, moram pogledati spaka.“

Ona pa ni hotela čakati, da se zdani, ampak je naredila luč. Mož je veliko, okorno nogo pomolil izpod težke odeje, žena pa jo je prišla in jo ogledovala od vseh strani. Komaj da je našla malo ranico, a vsa moga se ji je zdela otekla. Ako se ga je dotaknila na podplatu in više gori proti gležnjam, je mož vztrepetal in zaklical: „Av, ti pes, ti!“ Mehkužen ni bil.

Ona pa je ugotovila, da je noga vneta in Ambrožu prepovedala, da ne sme iz postelje.

Ko pa se je v spodnji sobi s staro Hrastarico posvetovala, kaj bi bilo storiti, da bo noga zopet zdrava, se se odprla vrata in Ambrož je prikrevsal noter. Predolgčas mu je bilo zgoraj v spalnici samemu in pa zaradi „takega malega spaka.“ Ako bo treba napravljati ovitke, to lahko napravi tudi v izbi.

Ženi sta se res domenili, da bo treba obkladkov. Sira sta zavili v mokre rute in jih polagali na nogo. Sir vročino potegne ven, sta dejali. In Ambrož je ves dan poleg al posegal v izbi in si dal priganjati vnetje od belega sira. Kadar so bili sirovi hlebeci suhi in vroči, kar je nastalo čez par ur, so jih vrgli za hrano kokošim in navezali nove. Za nogo je bilo posebno dobro, da so kokoši takoj pojedle bolezen. Dolgo ne bo, pa bo noga zdrava.

Tomaž je čez dan sam opravljal delo na polju, pomagala pa mu je Cila, ki je bila leto mlajša od njega. Meta, 17letna, in Jerica, ki je bila šele izstopila iz nedeljske šole, sta materi pomagali v hiši in hlevu. Jožek, najmlajši, je hodil še v ljudsko šolo, odhajal navadno ob šestih zjutraj od doma (vas s šole je bila celo uro oddaljena od Lisičine) in prihajal domov šele ob šestih zvečer. Opoldan je moral jesti pri sorodnikih, kajti da bi vsak dan štirikrat letal semintja, to bi bilo, posebno po zimi, za fanta malo preveč.

Kadar je kak otrok stopil v sobo, je zvesto povprašal, če je že bolje. Ljubili so očeta z resnično

ljubeznijo, s tisto kmetijsko, priprosto zvestobo, ki je trda kakor kamenita tla, na katerih pa rastejo dokazi ljubezni, mehki in nežni, kakor cvetlice. Izkazovali so mu majhne usluge, ki so ga veselile, a tega ni pokazal. Postajal je celo godrnjav in se jezil nad lenobo, ki kateri so ga obsodile ženščine, ko mu vendar ni sile. Ko pa je prišel večer, je vendar pustil, da ga je Tomaž naložil na rame in po stopnicah nesel v kamro, samo da mu ni bilo treba stopiti na nogo.

Tomaž je bil 20 let star, dolg, suh fant, glave in kosti, kakor so jih imeli Hrastarji, in nekoliko samosvoj. Malokedaj se je smejal, malo govoril in večinoma s konji, volmi in kravami v hlevu, ali pa na njivi s kepami. Gozd, samotni dom in ločenost od vsega sveta, to mu je bilo najljubše. Kadar je z očetom stopal poleg pluga, ali kadar sta sekala drevje, ali spomladi in jeseni gnoj vozila na travnike, mu je stari večkrat pripovedoval, kaj se godi tam zunaj. O trgovcih, ki sladko govore in kmeta varajo; o sodnikih in tistih, ki delajo postave in so strogi samo proti nizko stoječim, prizanašajo pa višjim; o davkih, ki jih mora plačevati kmet, da gospoda in meščani morejo prijetno živeti, in kaj podobnega.

Tako se je fant navzel gnusa pred vsem, kar je ležalo onkraj zelenega zidu, in prisegel, da bo kdor koli mogoče malo občeval s tistimi ljudmi. Postal je ponosen, da je mogel tu kot kralj prosto in neovirano živeti, kakor se mu je ljubilo, in strmeč je poslušal očeta, kadar mu je pripovedoval, da so že pred 300 leti Hrastarji živeli na istem posestvu in se niso odkrivali nikoKur. Da so zadostovali sami sebi, da niso potrebovali nikogar in niso bili odvisni od nikogar, to ga je selilo. In da so mogli delati tako, čeprav niso bili „učeni“, brez tiste lažnjive, hinavske, takozvane „olike“, — to ga je veselilo še prav posebno. Vendar se je čutil hudo odvisnega od očeta, ker se je zavedal lastne slabosti. Navajen je bil, da ga je poslušal vselej in povsod, da ga je posnemal in se v vsem ravnal po njem, kajti bil je prepričan, da je

oče najpametnejši in najvrlejši med kmeti cele dežele.

Edini dan, ko očeta ni bilo k delu, je Tomaža spravil že v marsikako zadrego, kajti mati in sestre so ga včasih kaj vprašale, česar jim, četudi je bilo videti jasno, ni mogel razložiti. Omahljivost njegove zaprte narave je naenkrat prišla na dan.

Bil je torej iz dveh vzrokov žalosten in slabovoljen. Njegov položaj se mu je zdel preveč odgovoren, čeprav je šlo samo za gnoj, krmo, vole in krave, očetova bolezen pa mu je delala skrb. Videl je, kakšna je noga. Ni mu bila všeč. Vsa je bila rdeča, rdeča in otekla. Kdo ve, koliko časa bo to še trajalo.

Tudi drugi dan je bil vneta ud še ravno tak. Ambrož je ostal v postelji in si ni želel več doli v izbo. Ženske so se posvetovale znova in so mislile nadaljevati poizkuse s sirom. Kmet pa je odločil, da ni kaj prida in rekel: „S sirom ni nič. Mrzlota ni dobra za nogo. Čutim, da se gnoj nabira noter. Najboljše bo, da denemo gori kaj takega, kar bo vlekle. Zmečkan krompir mi devljite gori ali pa kak oblič, ki bo vlekel.“

Kakor vselej, so se ženske uklonile njegovemu nasvetu. Doktor mati ni iz voska, lanenega olja in medu skušala nekakega obliča, mu je žena pokladala na nogo zmečkan krompir, vročega, kakor ga je le mogel strpeti, in ga mu navezala s platnom, dokler se ni ohladil. Vsaki dve uri je Tomaž pomolil glavo skozi vrata in vprašal: „Kako je kaj, oče?“

In ako je oče odgovoril, da še ni boljše, je sin sedel na stol k njemu ter mu nekaj časa v kratkih, pretrganih stavkih pripovedoval o svojem delu na polju, nekaj, ker je mislil, da bo to očeta zabavalo, a nekaj, ker mu je tako zvit izvabil kak svet.

Tisti dan proti večeru je kmet naenkrat vprašal, če je zunaj mrz. Bilo je proti koncu septembra in eden najlepših dni v letu. A čudno je bilo to, da ga je v postelji pričelo zebsti. Žena mu je morala greti rute in ga zavijati v nje; kljub temu so se mu tresli vsi udje in zobje so mu sklepetali.

(Dalje prihodnjič.)

Ko so se začetkom marca preteklega leta zbrali poslanci v Beogradu v nar. predstavništvu, je bila med prvimi sijajna manifestacija, kjer smo stranke brez razlike zahtevali pravične meje, pa tudi vrnitev vojnih ujetnikov. Ponevno smo bili zastopniki Jugoslov. kluba s poročili in prošnjami naših ujetnikov pri ministrskem predsedniku Stojanu Protiču, pri voditelju ministrstva zunanjih zadev Spalajkoviču, in pri vojnem ministru Hádžiču. Naša vlada je pritožbe poslala delegatom v Pariz in zastopnikom v Italiji, da posredujejo. Toda Italija se našega kraljestva niti pripoznati ni hotela, vse jugoslovansko prebivalstvo bivše habsburške monarhije pa je smatrala za sovražno, da je lahko doma in na meji s svojo neslavno vojsko počenjala svoje neslavne čine.

Naša delegacija v Parizu se je na našo zahtevo obrnila s posebno prošnjo do Amerike in Wilsona. In kaj so rekli Italijani Amerikancem: razne nalezljive bolezni so med ujetniki v taboriščih, zato jih ne moremo razpošiljati, ker bi nam okužili naše italijanske kraje. Toliko se je s temi posredovanji le doseglo, da je prišel ta in oni težko bolni ali včasih tudi tak, ki se je znal dobro bolnega delati, s sanitetnimi transporti domov. Naša vlada nam je parkrat na tajnih sejah, takomenovanih konferencah, med drugimi stvarmi poročala tudi o svojih prizadevanjih za ujetnike.

V Pariz so hodili tudi zastopniki-poslanci iz zasedenega ozemlja osebno. Tam niso le nastopali za priključitev slovenskih krajev k našemu kraljestvu, temveč tudi za ujetnike so se zanimali.

Končno je delegacija našega kraljestva na našo skupno zahtevo predložila zaveznikom v zadevi u-

jetnikov posebno spomenico. V Italiji so se izvršile volitve s porazom nacionalistov in iredentistov. Zmagali so socialisti in ljudska stranka. Ta preobrat v Italiji in naše vedno se ponavljajoče zahteve so imele uspeh in začeli so se vračati naši ujetniki. Toda ne po najkrajši poti. Iz Brindizi in Bari prihajajo v Gruž in preko Bosne domov, ali pa celo preko Tirolske in Dunaja.

Vračajo se možje in mladeniči, težko preizkušeni in bridko varani od onih, ki niso nikdar poznali vere in zvestobe ter so tudi nam pripravili v svojem nenasičnem pohlepu po naši zemlji skozi poldrugo leto največje skrbi, križe in težave, hujskali nad nas Rumune, Madžare, Bolgare, Nemce in nazadnje dali zavetja še frankovcem, da ne moremo vsega urediti tako in naglo, kakor bi sami radi.

Kaj vas prosimo, bivši ujetniki! Treba je, da naši bivši ujetniki v Italiji vedo, da nismo niti za trenutek pozabili na nje, temveč da so naše delo in našo skrb preprečili edino Italijani, mi pa nismo imeli nazadnje drugega sredstva, kakor javne in glasne proteste in prošnje do zaveznikov, oziroma do veseli!

Važno za nas je, da natanko vemo, ali so našim možem in mladeničem splošno, vedoma in name-noma v robstvu o nas in naši državi govorili tako, kakor sem slišal od posameznikov, zato prosim vse bivše ujetnike, naj poročajo v našo pisarno Kmetске zveze v Mariboru, kdo je ujetnikom govoril take laži in natočevanje in v katerem kraju, v katerem taborišču se je to godilo. Resnica mora na dan. Ona nam mora biti nad vse!

Glas iz ljudstva.

Umestna in modra je bila odredba deželne vlade za Slovenijo, ker je izdala naredbo glede prepovedi točenja alkoholnih pijač po gostilnah za toliko časa, dokler se prekucski sloji ljudstva ne pomirijo in vsled preoblega zavzivanja alkoholnih pijač razgreti možgani ne ohladijo. Vsled te odredbe so se preprečili marsikateri prepiri in krvavi poboji, a prihranil denar za druge nujnejše in koristnejše vsakdanje potrebe.

Toda še ena rana je, ki globoko razjeda naše truplo, rana, ki je tako globoka, da se zdi nezaceljiva, a samo dozdevno, v resnici bi pa zahtevala enostavnega in preprostega leka, in ta rak-rana našega ljudstva je strast po tožarenju in pravdanju zaradi razžaljenja časti. Tožbe in pravde zaradi razžaljenja časti naraščajo kakor gobe po dežju. Ne najdeš z lahka okrajne sodnije na Slovenskem, kjer bi se ne vršilo vsak teden najmanj 30 takih tožb, pri večjih okrajnih sodnijah, kakor n. pr. v Mariboru, je pa takih tožb vsak teden kar na stotine. Bilo bi krivično odrekati komur pravico, da varuje svojo čast, zlasti kjer je to v resnici potrebno. Toda žalibog se dogajajo neštevilni slučajji, da leti ta ali oni k sodišču zaradi kakega prav malenkostnega žaljenja s kako besedo, kot: baba, ded, koza, june, norlak itd. Ako se čuti razžaljenega, bezga od odvetnika do odvetnika, dokler se ga končno eden ali drugi ne usmili in vloži tozadevno tožbo. Seveda si tudi obtoženec poišče odvetnika-zagovornika in ko pride dan razprave, oblega razpravno dvorano cela vrsta raznovrstnih prič, še celo otrok. Čestokrat je izid razprave, da je prišlo do poravnave in obtoženec je moral plačati vse stroške. Toda isti ljudje so se morda že prihodnji teden zopet videli pred sodiščem, kajti sedaj je pa poprejšnji obtoženec vložil po svojem odvetniku tožbo proti svojemu prejšnjemu tožitelju tudi zaradi razžaljenja časti in tako gre naprej brez konca in kraja.

Cela posestva so se na ta način zapravdala in to za prazen nič. Koliko dragocenega časa, denarja itd. se potrafi in izgubi na ta način! Ko sonce sije najlepše in ob krasnem vremenu, ko je vse polno dela na polju, na travnikih in v vinogradih, oblega vsak teden na stotine pripravajočih se strank zaradi malenkostnega razžaljenja časti naša okrajna sodišča, in večkrat morda samo zato, ker je rekel sosedu, da je: puhec, svinja, osel itd., doma pa delo zaostaja, krma na travnikih pa vsled zamude časa trohni in gnije.

So to skrajno nezdravi pojavi, je to ena največjih rak-ran na našem truplu. Toda temu bi se dalo odpomoči na enostaven način: Za vsako občino bi se naj ustanovilo mirovno sodišče, na čelu mu župan. Taka mirovna sodišča za tožbe zaradi razžaljenja časti so že pred vojno obstojala v marsikaterih deželah in so povsod blagodejno delovala. Tam pred županom, kateri gotovo prav dobro pozna razmere, bi se naj taki malenkostni spori mirnim potom brez velike izgube časa in denarja poravnali in izostalo bi marsikatero sovraštvo. Naši deželni poslanci so že leta 1914 vložili v štajerskem deželnem zboru tozadevni predlog za ustanovitev mirovni razsodišč pri občinah. Ta predlog je bil tudi sprejet.

Drago slovensko ljudstvo, nehaj z nepotrebnim pravdanjem in tožarjenjem, kajti škoda navadno trpita oba, tožitelj in obtoženec, kakor že pravi ljudska prislovice: „Kjer se tepeta dva, tretji klobuke pobira!“ Naše poslance pa prosimo, naj tudi sedaj store isto, kakor so storili leta 1914 v štajerskem deželnem zboru in našemu ljudstvu bo prihranjeno mnogo dragocenega časa, na milijone denarja in veliko brezmejnega medsebojnega sovraštva, ki je nastalo ravno vsled tožb zaradi kakega malenkostnega razžaljenja časti!

Narodno predstavništvo, katerega bo sklicala nova vlada, se bo pečalo z volilnim zakonom in načrtom za ustavo.

Novi predsednik parlamenta bo dr. Medakovič, drugi podpredsednik pa dr. Franc Jankovič (Slovenec).

Povzgladu beograjske vlade se bodo preosnovali tudi pokrajinske vlade v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in v Dalmaciji. Predsednik Slovenije dr. Brejce ostane, ravnatoka baje tudi hrvatski ban dr. Matko Laginja.

Ustavni minister Protič se bo posvetoval v Zagrebu in v Ljubljani z odličnimi strokovnjaki glede ustave. Protič je za široko samoupravo posameznih pokrajin.

Italija.

Prejšnja italijanska vlada pod predsedstvom znanega Nittija je odstopila. Kralj je poveril sestavo nove vlade socialistu Bonomi, ki je pa odklonil to težavno nalogo. Od nove italijanske vlade je odvisna ugodna ali neugodna rešitev reškega vprašanja. Ako bodo imeli v novi vladi pretežno večino pristaši ljudske stranke in socialisti, lahko upamo, da se bomo pobotali z Italijani radi Reke bolj prijateljskim potom.

Francija.

Železničarska stavka na Francoskem ponehava. Železniška ravnateljstva so pozvala stavkarje na delo. Francoska vlada je v dobi stavke stala odločno na stališču po Koroščevem receptu: Najprej vsi na delo, potem se še le bomo pogajali.

Nemčija.

Francoska in Angleška tirjate od Nemčije, da bo plačevala vojno odškodnino v letnih obrokih in sicer naraščajoče s povzdigom nemškega gospodarskega položaja. Najprej bo začela Nemčija plačevati vojno odškodnino Franciji.

Avstrija.

V Lincu so zborovali 11. t. m. komunisti in hoteli kakor v Ljubljani navaliti s silo na deželno vlado. Prišlo je do krvavih spopadov med komunisti in ljudsko brambo. Bilo je 7 mrtvih in 21 ranjenih. Glavne hujskače so pozapri in čez Linc proglasili prekisod.

V Gradcu zboruje prometni posvet, na katerem imajo poleg Avstrije svoje zastopnike tudi: Jugoslavija, Čehoslovaška in Italija.

Madžarska.

Na Madžarskem se ustanovili Madžari in Nemci Kmetsko zvezo.

Turčija.

Turčiji izročena mirovna pogodba določa, da bo Turčija v Evropi omejena na Carigrad. Tudi v Aziji je Turčija vsled izročene ji mirovne pogodbe zelo zmanjšana.

Rusija.

Ruska boljševiška armada je začela protiočenzivo proti Poljakom, ki so zasedli mesto Kijev.

Gospodarstvo.

Novo Kmetijske podružnice so se ustanovile v zadnji dobi na mnogih krajih. Prosimo naše zaupnike, da nam nemudoma naznani, v kateri župniji so se od 1. januarja 1918 do danes ustanovile nove podružnice, kdo je v odboru, koliko ima članov, delokrog itd. — Tajništvo KZ.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš priredi 6., to je prvo nedeljo junija, ob 9. uri zjutraj v dvorani okrajnega zastopa predavanje o naslednjih predmetih: 1. Kako dočemo letos uporabiti svoje sadje? Razgovor in eventualni sklep. 2. Priklonitev okoliških posestnikov k napravi falske elektrarne. Razklada inženir te stroke. Kakor je videti, bo zborovanje zelo važno in obenem zelo zanimivo. Zato naj ne izostane nobeden izmed udeležencev: samoobsebi se ume, da je tudi povabljen ženski spol.

Zavarovanje proti požaru. Glasilo Slovenske kmetijske družbe „Kmetovalec“ piše dne 15. aprila t. l.: „Snemite table madžarskih in nemških zavarovalnih zavodov s svojih hiš! Ne dajte se še nadalje varati in izkoriščati! Vse tuje družbe (zavarovalnice) stoji na robu prepada, ker so svoj kapital položile v madžarska in nemška vojna posejila! In isti papirji so za nas danes brez vrednosti. Madžarsko in nemške družbe različnih imen stoji danes pod sekvestrom. Ministrstvo jim je preovedalo zavarovanje za življenje popolnoma, na požar pa jim ga je dovolilo samo še za tekoče leto. Vse drugo, kar vam kotore n. l. hovi agenti-tuji, je nerեսnca. Od takih zavarovanj lahko takoj odstopite. Nova tuja zavarovanja ne more preganjati za leta, ki še niso potekla, ker dunajsko sodišče ni več kompetentno (pravilno), da bi reševalo pravde naših državljanov. Sicer pa one družbe, ki so izven meje naše države, ne morejo niti pristiti na sodišče, ker smo sedaj samostojna država in svobodni državljani napram celemu zunanjemu svetu.“ — Od zavarovalnic, ki imajo svoj sedež v Nemški Avstriji ali na Ogrskem, v slučaju nesreče ni lahko mogoče dobiti izplačila zavarovalne svote, ker je pošiljanje denarja prepovedano. Poleg tega pa še vam izplačajo v nemški vrednosti. Slovenci imamo svojo lastno zavarovalnico, t. j. Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki je najučinkovitejši zavarovalni zavod v naši državi. V Mariboru daje pojasnila glede zavarovanja pisarna Kmetске zveze v Cirilovi tiskarni, v Celju pa glavno zastopništvo na Bregu. Bliza se čas neviht, zatoorej zavarujte pravočasno svoje imetje pri domači — Vzajemni zavarovalnici.

Posiljanje svežega sadja preko meje. Slovenska kmetiska zveza je poslala pred 14 dnevi poslancu dr. Hohnjecu v Beograd prošnjo mnogih naših krajevni organizacij, naj posreduje pri vladi za neovirano pošiljanje zgodnjega sadja v Nemško Avstrijo in druge sosedne dežele. Črešenj in drugega zgodnjega sadja je pri nas toliko, da lahko dobijo naši sadjarji zanj milijone, če oblasti ne bodo ovirale izvoza. Poslanec dr. Hohnjec nam poroča, da se mu je posrečilo doseči pri vladi zagotovilo, da se izvoz svežega sadja ne sme nikjer zadrževati. Pošiljatelj sadja (trgovci) bodo morali plačati izvozno carino v dobrem denarju (v zdravi valuti), t. j. v naših ali čehoslovaških kronah, ali nemških markah, a ne v nemško-avstrijskem denarju. Slovenska kmetiska zveza je poslala vladi tudi zahtevo, naj dovoli tudi za pozno sadje neoviran izvoz.

Vinski davek ali strašilo brez glave. Nadzorništvo deželnih naklad v Ljubljani je brez glave. Dobivamo nešteto pritožb o predpisovanju vinskega davka. Iz Bezovice pri Konjicah nam piše: „Posestnik Jurij Golež je dobil en dan kar tri plačilne naloge za vinski davek za leto 1918 in sicer št. 2809 za 20 K 78 v, št. 2811 za 17.10 K in št. 2816 za 23.75 K. Kdo se naj spozna iz vsega tega? Čestitamo gg. dr. Savniku in Zajcu, da tako „vzorno“ predpisujeta ta da-

Politični ogled.

Jugoslavija.

Ze davna zahteva našega Jugoslovanskega kluba, da mora biti beograjska vlada sestavljena iz vseh parlamentarnih strank (koncentracijska vlada), se je vendar le udejavila. Radikalu Vesničju se je posrečilo, da je posamezne stranke sporazumel y toliko, da so vstopile v novo vlado. Protičeva vlada je po doseženem sporazumu podala ostavko. Takoj nato je predložil regentu dr. Vesnič listo svojega kabineta, ki je bil od Aleksandra sprejet, potrjen in zaprisožen.

Nova koncentracijska vlada je sestavljena tako-le: Predsednik dr. Milenko Vesnič; zunanji minister: dr. Ante Trumbić; namestnik zunanjega ministra in minister trgovine: dr. Momčilo Ninčič; minister notranjih zadev: dr. Ljuba Davidovič; ustavni minister: Stojan Protič; minister prosvete: Svetozar Pribičević; železniški minister: dr. Anton Korošec; minister vojne ter mornarice: general Branko Jovanovič; za pošto in brzojav: dr. Mašo Drinkovič; minister šum in rud: dr. Ivan Kovačević; minister socialne politike: dr. Lojze Kukevec; za verstvo: dr. Pavel Marinkovič; za agrarno reformo: dr. Krizman; za pravosodstvo: Trnkovič; za zdravstvo: Živojin Rafajlovič; za finance: Kosta Stojanovič; za prehrano: Rista Jojkovič; zgradbe: Ivica Jovanovič; za poljedelstvo: dr. Velizar Jankovič.

V novi vladi je od strank iz prejšnje vlade 10 ministrov, demokrati in skupina dr. Smodlake so dobili 8 mandatov. Socijalni demokratje v Vesničevi vladi nimajo nobenega ministra.

vek! Iz vsega tega se vidi, da bo treba pri nadzoru delnih naklad in pri delegaciji financ v Ljubljani velike in ostre metle. Ali se ne pravi s takimi plačilnimi nalogi po nepotrebnem razburjati vinogradnike? Z vinskim davkom proč! Proč z neredom pri omejenih uradih v Ljubljani! Gospode, ki se igrajo s kmeti, ne potrebujemo na tako važnih mestih.

Bakrena galica. Mnogi vinogradniki niso dobili bakrene galice. Kaj je vzrok temu? Ali trmoglavost ali počasnost. V listih je bilo opetovano in pravočasno razglašeno, da bo dobil 1920 galico le tisti, ki je član Kmetijske podružnice in ki pravočasno naroči galico pri odboru podružnice. Kdor torej še do sedaj ni dobil galice, naj pripíše to svoji malomarnosti. Vinogradnikom se je cena 12 K zdelo previsoka in spekulirali so na nižjo ceno. Tudi prihodnje leto bodo samo Kmetijske podružnice oddajale cenejšo galico. Radi tega pristopajte že sedaj h podružnicam kot člani Udruženja na leto znaša samo 16 K. Za to pa dobite cenejšo galico in še druge potrebščine in list „Kmetovalec“ zastoj. Iz Ljubljane poročajo tajništvu Kmetijske zveze, da dobri Slov. Kmetijska družba večjo množino galice, ki pa bo stala 34 K. Kdor jo rabi naj si jo takoj naroči pri Kmetijski podružnici. Vodstva podružnic naj nemudoma poročajo SKD v Ljubljani, koliko te drage galice rabijo za svoje člane.

Gostilničarji v Mariboru proti vinogradnikom. Zadnje dni hočejo gostilničarji v Mariboru na vsak način umetno pritisniti ceno vinu pri vinogradnikih kolikor mogoče močno nizdo. Nemški gostilničarji so sklenili med seboj zvezo, da ne kupijo nobene kapljice vina, dokler starih zalog ne bodo iztočili. Medsebojno si sedaj razdeljujejo vino. Med tem, ko vinogradnikom ponujajo za liter vina 8-10 K, pa še vedno točijo vina po 24, 32, 36 in 40 K. Tako postopajo ljudje, ki so še pred tedni po vseh štirih lazili za našimi vinogradniki in prosjčili, naj jim prodajo vino. Slovenska kmetijska zveza je poslala vladi obširno tozadevno spomenico, v kateri zahteva, naj dovoli pod ugodnimi pogoji izvoz vina iz Slovenije.

Cene padajo. Zagrebški trgovci dobivajo ponudbe glede živil iz Bačke, Banata in Srema. Pšenica, ki je stala že 1000-1050 K 100 kg, ponujajo sedaj v Bački, Banatu in Sremu po 700 in 650 K 100 kg. Moka nularica, ki je stala že 16 K 1 kg, je zdaj na razpolago po 12 K 1 kg. Cene krompirja so padle na zagrebškem trgu za 50%. Razlog tega padanja cen je dobro stanje setve, ki obeta letos, ako nam ne vzame kaj nepričakovanega tozadevnega upanja, sijajno žetev. Zelo ugodno vreme mesca majnika lepo deluje na žito, ki bo dozorelo že v polovici junija. Tudi živinske krme je v izobilju. Zabranitev izvoza živil je prekrizala račune marsikateremu spekulantu, ki je prikrival zaloge v nadi, da bo nastopilo v naši državi spomladi pomanjkanje in da bodo dosegla vsled tega živila še višjo ceno. Sedaj spravljajo ti spekulantni žito in moko na trg in pri vseh trgovcih je živil v obilici.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zlatcu ni bilo v pretekli dobi nobenega popraševanja po tujem hmelju in so bile cene, ki so se gibale med 5000-5200 K za 50 kg, samo na papirju. Zateškega hmelja se je prodalo samo nekaj bal po 6000 do 6500 K za 50 kg. Vsled deževnega in hladnega vremena so se na Češkem že pojavile v obilni meri hmeljske bolhe. Stanje hmeljskih nasadov v inozemstvu, zlasti v Nemčiji in Franciji, ni posebno povoljno.

Nagrade za plemensko živino.

Zivinogledna komisija mariborskega okraja je pri letošnjem licencovanju plemenskih bikov sledečim živinorejcem pripoznala nagrade in sicer:

I. Premije za plemenske bike:

Državne premije: 400 K g. Antonu Lobnik, posestnik v Orehovi vasi; 350 K g. Henriku Maier, posestnik v St. Ilju; 350 K Skofijstvu, Betnava; 350 K Skofijstvu, Betnava; 270 K g. Henriku Maier, posestnik v St. Ilju; 250 K g. grofu Meran v Vrbovskem dolu; 250 K g. Franju Hutter, posestniku v Plaču; 250 K g. Lovro Namsar, posestniku v Plaču; 250 K g. Janezu Kraner, posestniku v Sp. Jakobskem dolu; 250 K g. Mariji Dobnik, posestnici v Rudečem bregu; dvakrat po 200 K g. Josipu Paskolu, posestniku v Slatinskem dolu; 200 K g. Ivanu Santl, posestniku v Razvanju; 200 K g. Matija Divjak, posestniku v Orehovi vasi; 200 K g. Alojziju Pajtlar, posestniku v Račah; 100 K g. Martinu Cizelj, posestniku v Stari gori; 100 K g. Tereziji Lorbek, posestnici v Vaigru; 100 K g. Simonu Fluher, posestniku v Cirringu; 100 K g. Ivanu Janžekovič, posestniku v Lajtersbergu; 100 K g. Martinu Plečko, posestniku v Podovi; 100 K g. Jerneju Frangež, posestniku v Bohovi; 100 K g. Antonu Kumer-Maher, posestniku v Dolgošah; 80 K samostan Admont (Racerhof) v Krčevini.

Okrajne premije po 50 K: g. Jakobu Pessek, posestnik v Prepoli; g. Janezu Plečko, posestniku v Bohovi; g. Josipu Kac, posestniku v Dobrovciah; g. Fricu Stern, posestniku v Račah.

II. Okrajne vzrejevalne nagrade za bike, ki so bili v letu 1919 licencovani in premirani:

Po 50 K: g. Feliksu Robič, veleposestniku v Limbušu; g. Frideriku Scholl, posestniku v St. Ilju; g. Josipu Vernik, posestniku v Jarenini; g. Alojziju Pezdček, posestniku v Vukovskem dolu; g. Irmu Trašenšek, posestnici v Sv. Juriju na Pes.; g. Tereziji

Gornik, posestnici v Selnici ob Muri; g. Alojziju Mikš, posestniku v Gradiški; g. Alojziju Pezdček, posestnici v Vukovskem dolu; g. Francu Fras, posestniku v Grušovi; g. Janezu Marko, posestniku v Bligrovegu; g. Mihaelu Volmajer, posestniku v Rudečem bregu; g. Jozefi Neubauer, posestnici v Selnici ob Dravi; g. Jerneju Frangež, posestniku v Bohovi; g. Antonu Gojčič, posestniku v Orehovi vasi; g. Janezu Cebe, posestniku v Zg. Hoči; g. Katarini Janžič, posestnici v Sp. Hoči; g. Janezu Rašel, posestniku v Zg. Dupleku.

III. Državne vzrejevalne nagrade za lepe bičke:

Po 150 K: dvakrat Skofijstvu Betnava; dvakrat g. Jerneju Ferk, posestniku v Podigracu; dvakrat g. Antonu Toplak, posestniku v Sv. Petru; g. Alojziju Faleš, posestniku v Račah; g. Mariji Skodič, posestnici v Hojini vasi; g. Francu Freiham, posestniku v St. Ilju; g. Josipu Hornički, posestniku v St. Ilju; dvakrat g. Filipu Galunder, posestniku v Sv. Križu.

Po 65 K: g. Francu Popič, posestniku v Mariboru; g. Stefanu Pauman, posestniku v Podovi; g. Katarini Kozoderc, posestnici v Račah; g. Andreju Rečnik, posestniku v Račah; g. Janezu Sušec, posestnik v Hojini vasi; g. Evaldu Hempel, posestniku v Cirknici; g. Antonu Kurnik, posestniku v Voseku; g. Josipu Skriner, posestniku v Grušovi.

20 K g. Julijani Rojko, posestnici v Sp. Hoči. Zivinogledna komisija je obstala iz sledečih gospodov in sicer: Franjo Pirnat, višji živinozdravnik okrajnega glavarstva v Mariboru, Feliks Robič, veleposestnik iz Limbuša kot živinorejski okrožni načelnik. Od okrajnega zastopa Maribor: oficijal A. Hiršmugl in sledeči načelniki živinorejskih žup: Filip Galunder, Blaž Urbas, Matevž Potočnik, Alojzij Sel, Ivan Janžekovič, Mihael Lesiak, Andrej Rečnik, Janez Cebe, Anton Lorber, Matija Pekar, Franjo Thaler, Martin Volavšek, Anton Dobaj in Gašper Pavlič.

Naznanilo vsem kmetovalcem in bikorejcem v ptujskem sodnem okraju V četrtek, dne 27. majnika 1920 od 8. ure zjutraj (novi čas) vrši se v Ptuj na sejmišču licencovanje in premiranje vseh plemenskih bikov. Prignati je vse bike od starosti več kot 6 mesecev tudi tiste bike, ki so že bili licencovani in premirani. Živina naj bode snažna in zadostno zavarovana na močnih vrveh. Izročevalce se bodo nove dopustnice za prpuščanje ter podjelvalce visoke premije, ki so določene za plemenske bike in tudi nad šest mesecev stare bikece. Vsak bikorejec naj prinese seboj od župnega načelnika ali občinskega predstojnika potrdilo, če je b.k. potomec mlečne krave (koliko litrov mleka na dan) in če je zarod priganega bika čvrst in zdrav in če so krave dobre mlečnice. Za vsakega priganega bika je doprinese tudi živinski potni list. Za vse privedene plemenske bike se plačajo potni stroški. Neprignani in nelicencovani bike se ne bodo smeli pripuščati temveč morali kopiti. Na dan licencovanja se bo vršilo tudi podučno predavanje živinorejskega strokovnjaka. Kmetovalci — bikorejci pridite polnoštevilno in prženite vse bike plemenjake!

Na kak način se da zatreči mrčes pri prašičih? Smetana je prav dobro sredstvo za zatiranje mrčesa pri prašičih. Če se odrgne ali vriba prašičem smetana s pomočjo ščetki na kožo, pogine ves mrčes, ki se nahaja na prašičevem životu. Ponoviti pa je treba drgnjenje s smetano po treh dneh za prvim. Drugo dobro sredstvo za pokončanje prašičjih uši je prašičja mast, zmešana s karbolno kislino. S to zmesjo se morajo prašiči prav dobro namazati, in sicer se mora to teden dni vsak dan ponavljati, da se uničijo in pomore še one uši, ki bi se v tem času šele izvalile. Tudi sivo mazilo iz živega srebra, ki se razredči z oljem, hvalijo kot jako dobro sredstvo proti ušem pri prašičih. Nekateri pravijo, da je tudi lug lesnega pepela dobro sredstvo za zatiranje prašičje mrčesa; razume se, da se mora potem prašič z njim večkrat oprati. Najbolj priprosto sredstvo za to pa je z vodo razredčen kreolin ali lizol, in sicer v razmerju 1:20 (5 odstotkov). Tej zmesi se mora dodati nekoliko špirta ali alkohola. Bodisi, da se rabi prvo ali pa drugo teh dveh sredstev, umiti se morajo prašiči po prvem umivanju po treh ali štirih dneh zopet, če se hoče mrčes popolnoma pokončati.

Kako varujemo konje muh? Zelene orehove lupine so dobro sredstvo, da varujemo konje muh. Treba jih je torej hraniti, ker so porabne tudi za prihodnje leto. Pest lupin vrži v liter vrele vode ter namaži z ohlajeno tekočino po najbolj občutljivejših mestih Zarki duh in okus ne ugaja muham in uže. Mazanje z raznimi mastmi in petrolejem ni priporočljivo, ker zapira luknjice v koži in tako preprečuje potenje, ki konju dobro dene.

V raznih krajih Srbije se pojavljajo med živino kužne bolezni. Poljedelski minister je ukrenil vse potrebno, da se bolezni zatro.

Mravelj naj se ne trpi v cvetličnjakih, kajti one prenašajo listne mušice z drugih rastlin na one, ki se nahajajo blizu peči, da jih potem izkoriščajo. Kakor hitro si zapazil mravlje, pomoči gobo za brisanje v sladkorno vodo in jo položi tja, kjer so mravlje. Ko se mravlje naberejo na gobi, vzemi gobo in jo vrzi v vrelo vodo, da mravlje hitro poginejo. Gobo pa nastavljalj toliko časa, dokler je tam še kaj mravelj.

Kako preženeš mravlje iz stanovanja? Zmešaj v plitvi posodi nekaj medu z lugom (Pottasche) ter

postavi to posodo tja, kjer se zadržujejo mravlje. V kratkem bodo izginile.

Črešnjava muha. Ličinke ali črvi, ki se nahajajo v sadu črešenj, izvirajo od črešnjava muhe. Njih matica poklada jajčica mesca maja in še pozneje na črešnje sad. Ko ličinka izleze, se zarije v plod, ko pa doraste, zapusti plod, zarije se v tla in se tam zabubi. V prihodnji pomladi izpležejo iz bub zopet muhe. Da tega škodljivca pokončaš, ozir. preprečiš, da se preveč ne zaplodi, ukreni sledeče: Poigrjaj črešnje kolikor mogoče zgodaj, uniči na tla padle črešnje in prekoplji zemljo pod črešnjevimi kapom pred mesecem majem. Bube tega škodljivca so navadno tri do pet centimetrov globoko pod zemljo, in če zemljo prekoplješ, oziroma preobrneš jih spraviš še bolj globoko v notranjost zemlje, kjer se zaduše.

Platno bo cenejše. Vlada je znižala uvozno carino na vagon platna od 10.000 dinarjev na 1000 dinarjev. V imenu ljudstva pa tudi zahtevamo, naj vlada pritisne na verižnike trgovce, da bodo res temu primerno znižali ceno platna.

Kose so se zelo podražile. Trgovci jih na drobno prodajajo po 60, 70 do 80 K komad. Neka kmet. podružnica na Dravskem polju, ki jo vodijo pristaši Kmetijske zveze, je skupno naročila za svoje člane večje število kos in jih prodaja za 20-30 K ceneje. In ravnotako tudi bruse. Trgovci v dotičnem okolišju so se silno hudovali in so tudi — znižali ceno kosam. Uspeh organizacije!

Izvoz živinske krme. Izvoz krme za živino je dovoljen samo za živino, ki se sme izvoziti in samo za 5 dni.

Oddaja vožnje prodeca na okrajne ceste ptujске se bo po javni licitaciji vršila v torek, dne 25. t. m., od osme ure zjutraj naprej v pisarni okrajnega zastopa v Ptuj. Licitanti morajo položiti vadij, vsled česar naj vzamejo potrebni denar seboj. Kmetovalci-vozniki, ki hočete kaj prisluziti, pojdite na to licitacijo v Ptuj!

Sv. Marko niže Ptuja. V nedeljo, dne 30. t. m., po rani službi božji, bo v šoli predaval strokovnjak Slovenske kmetijske družbe o raznih važnih gospodarskih stvarih. Kmetovalci, udeležite se v obilnem številu tega čez vse važnega in poučnega predavanja. Pridite!

Vojnik. O priliki predavanja g. Jurančiča o čebelarstvu v nedeljo, dne 10. t. m., se je ustanovila podružnica Čebelarškega društva za Slovenijo. Pristopilo je 27 članov.

Kmetijska Zveza.

Ob priliki orlovskega tabora v Mariboru bo zborovala Jugoslovanska Kmetijska Zveza in Slovenska Ljudska Stranka. Zaupniki, ki so bili določeni za glavni zbor naše stranke v Ljubljani, bodo povabljeni tudi na zasedanje naše stranke v Mariboru prve dni avgusta.

Kmetijske zveze laškega okraja imajo v nedeljo, dne 30. t. m., po prvem sv. opravilu v laški kaplaniji skupno sejo. Vse župnijske Kmetijske zveze naj pošljejo svoje zaupnike.

Govornikom! Kmalu bodo shodi zopet dovoljeni. Kmetijska zveza bo priredila vsako nedeljo in praznik večje število shodov. Pozivamo vse one naše pristaše, ki so zmožni nastopiti kot govorniki, da se žrtvujejo in se dajo kot govorniki ob nedeljah in praznikih stranki na razpolago. Nujno prosimo vse take može in mladeniče, da naznanijo tajništvu Kmetijske zveze v Mariboru (Cirilova tiskarna) svoj naslov.

Okrajnim odborom Kmetijske zveze. Dokler so shodi prepovedani, izpopolnite okrajne organizacije naše stranke. V seji, ki jo skličite za eno prihodnjih nedelj, izpopolnite seznam zaupnikov Kmetijske zveze za vsako župnijo, občino in vas. Mnogi izmed naših zaupnikov in članov krajevnih organizacij so umrli ali se preselili. Ker se nam približujejo volitve v državni zbor, moramo imeti v rokah natančni seznam zaupnikov iz vseh vasi Slovenskega Stajerja, Prekmurske in Meziške doline Krajevne organizacije dobijo te dni, posebno okrožnico, na katero naj takoj odgovorijo z natančnimi podatki. — Tajništvo Slovenske zveze v Mariboru.

Za celjsko okrožje ima naša stranka v hotelu „pri belem volu“ v Celju (I. nadstropje) pisarno, kjer se dajejo našim pristašem nasveti in navodila v davčnih, vojaških in drugih zadevah. Kar se tiče organizacije stranke, pa je celi Slovenski Stajer podrejen tajništvu v Mariboru, to pa radi enotnosti, ki je potrebna. Slovenski Stajer bo namreč en sam velik volilni okraj. Radi tega naj pošiljajo krajevne organizacije vse dopise, ki se tičejo organizacije, le tajništvu v Mariboru, Cirilova tiskarna, Koroška cesta 5.

Vrli Jareninčani, občina Vukovski dol, so poslali za Kmetijsko zvezo 217 K.

Za Kmetijsko zvezo so nabrali na gostiji Rantaša-Lenartič v Kapeli pri Radencih 60 K. Priserčna zahvala!

Kletarsko društvo v Ormožu podari za volilni sklad Slovenske kmetijske zveze 1000 K. Hvala!

Tedenske novice.

Vsem cenj. naročnikom, ki še niso vsaj deloma poravnali naročnine za letošnje leto, se bode napravil prihodnji teden modri križ na ovitku, ob enem dobijo tudi položnico, da lahko poravnajo naročnino. Vsled prevelike draginje ne moremo pošiljati lista na up, kajti naročnika se vedno in povsod plača naprej.

„Slovenski Gospodar“ stane za celo leto 24 K. za pol leta 12 K in za četiri leta 6 K. — Upravništvo.

Pozor na nove poštno pristojbine!

Od sedaj naprej se mora nalepliti na vsako pismo znamka za eno krono. Za bolj težka pisma 1'60 K, dopisnica se mora markirati z 60 v. Upravništvo „Slov. Gospodarja“ ne sprejme nobenega nefrankiranega pisma. Opozorjamo na seznam novih poštnih pristojbin med današnjimi inserati „Gospodarja“.

Duhovniške vesti. V ormoški bolnici je umrl po daljši bolezni dne 15. t. m. v starosti 55 let župni upravitelj župnije Velika Nedelja č. g. Jak. Menhart. Umrl je 14. t. m. č. g. Martin Badman, v pokojni župnik z Vrat na Koroškem. Č. g. Karl Preskar, župnik v Kapelah pri Brežicah, je dobil župnijo Sv. Martina na Paki. Č. g. kaplan od Sv. Križa pri Slatini, Avšič, je prestavljen v Mozirje.

Nameščen. Č. g. kaplan Anton Plovnik je zopet nameščen za kaplana v Št. Jur ob južni železnici.

Mariborska okrožna orlovska slavnost v Hočah. Bilo je lepo majnikovo jutro na Vnebohod, dne 13. maja, ko je iz Maribora odkorakalo 81 Orlov, 41 orlovskega naraščaja, 37 Orlic in 29 orliškega naraščaja z godbo na čelu v lahkem pohodu v Hoče k prvi povojni okrožni prireditvi. Orlovske čepice so dajale udeležencem nekaj enotnega. Najlepše organiziran tudi na zunaj je bil oddelek dijaškega naraščaja in oddelek Orlic. Hočani so pričakovali prihoda gostov pri vходу v vas. V pozdrav so postavili velik mlaj. Pozdrav je bil le krepek: Bog živi! Po kratkem oddihljaju na telovadišču se je podal cel sprevod, kateremu so se pridružili sedaj še Orli iz Sv. Martina pod Vurbergom, iz Ptuj in odposlanstvo iz Ljubljane, z zastavo v nadžupnijsko cerkev. Brat Marko Krajnc je stopil na prižnico in v lepo zamišljenem govoru podal temeljne naloge krščanske orlovske vzgoje. Med sv. mašo je pel mešan zbor Orlic in Orlov. Po sv. maši se je vršila izkušnja za telovadbo. Hočani so preskrbeli prav pripravno telovadišče in veselični prostor na travniku za poslopjem g. Hergoutha. Telovadišče je bilo lepo ograjeno in obdano s sedeži. Za godbo je bil postavljen poseben oder, lepo pokrit s smrečjem. Veselični prostor je bil na treh straneh obdan od šotorov za razna okrepčila. Ceo svoj društveni oder so postavili pridni Hočani sem. Po skupnem obeđu so odšli telovadci in telovadkinje k popoldanski službi božji. Na veseličnem prostoru pa so se že začeli zbirati gostje. Veselje je zavladalo, ko so prikoralali z godbo Orli in Orlice na telovadišče. Gosta množica okoli 1500 gledalcev je obdajala telovadišče. Sledilo so lepe telovadne proste vaje Orlov in Orlic. Najbolj so navdušili mladi Orlič. H koncu je nastopila vrsta telovadcev na orodju: drogu in bradlji. Vaje, ki so jih izvajali, so obudile splošno občudovanje in dokazale so resno delo in neumorno stremljenje Orla. Pričela se je veselica, ker se orlovski tabor zaradi prepovedi govorov ni mogel vršiti. Hočani so igrali: Za telovadišče. Med tem je začel nagajati dež. Vendar se je cela slavnost po programu zaključila in so Orli in Orlice ob napovedanem času zopet v veselje zavesti lepega uspeha z godbo odkorakali v Maribor. Naj ta slavnost še holi okrepi naše delo in zbudi povsod zanimanje za orlovsko misel. Bog živi!

Mariborska mestna hranilnica je prešla v roke somišljenikov Slovenske kmetijske zveze, oziroma Slovenske ljudske stranke. Vladni komisar in gerent tega najmočnejšega denarnega zavoda v naših krajih je nadrevizor Vladimir Pušenjak. Hranilnica ima nad 40 milijonov K hranilnih vlog.

Podružnica Jugoslovenske Matice za Sv. Križ in Kamnico. V nedeljo je hotela prirediti mariborska podružnica Jugoslovenske Matice izlet k Sv. Urbanu, kjer je bilo naznanjeno cerkveno opravilo in po opravilu prosta zabava na gori. Ob tej priliki bi se bil imel vršiti tudi razgovor radi ustanovitve nove podružnice JM za Sv. Križ-Kamnico. Izlet je radi neugodnega vremena odpadel, pač pa so prišli domačini v obilnem številu k opravilu in potem se je vršil na prostem poleg cerkve razgovor radi ustanovitve nameravane podružnice. Sv. mašo je daroval č. g. Ljubša, pridigoval je dr. Lenard. Po opravilu je bil na prostem razgovor radi Matice. Udeležilo se ga je do 300 ljudi, ki so z velikim zanimanjem poslušali govornika in se živahno udeleževali razgovora. Zlasti je posegal v razgovor svetokriški župnik Gabere in posestnik Hlebič. Ljudstvo je bilo takoj dovzetno za idejo in sklenilo, da se ustanovi podružnica. Izvoljen je bil pripravljalni odbor in sicer: Hlebič Iv., predsednik; Lorbek Anton, tajnik; odborniki: Hauptman Stanko, Matičič Francka, Gabere Micka, Berdovnik Veronika, Jošt Alojz. Sklenili so, da prično takoj z nabiranjem članov in pripravami za ustanovni shod.

Občinski volilni red za Slovenijo. — Ženske dobijo enako volilno pravico kot moški. Iz Ljubljane poročajo, da bo občinski volilni red, kakor ga je sestavila in predlagala naša stranka vladi v Beogradu, potrjen. Po tem volilnem redu imajo pravico voliti vsi oni 21 let stari državljani moškega in ženskega spola kraljestva SHS, ki imajo vsaj eno leto svoje redno bivališče v občini. Naša kršč. stranka pa daje s tem volilnim redom tudi ženskam pravico do izvolitve, t. j. takozvano pasivno volilno pravico.

Za občinske volitve bo upeljana volilna dolžnost. Vpeljejo se tudi vezane kandidatne liste z manjšinskim volilnim načinom (proporc). Tako bo imela Slovenija prva na našem jugu volilni red, ki daje našemu vrlemu žensktvu popolno volilno pravico. Liberalni listi že kolnejo našo stranko radi tega. Bojijo se glasov našega zavednega krščanskomišledega ženstva. Liberalni glavar dr. Zerjav je hotel dati volilno pravico samo učencim in mestnim gospem in trajlam, oziroma delavkam v tovarnah, dekletam in ženam na kmetih pa ne. Demokrati smatrajo naše ženstvo na deželi za nekaj manj vrednega. Slovenke, ne pozabite tega nikdar!

Velika požrtvovalnost naših somišljenikov. Po zlomljenem komunističnem štrajku železničarjev opazamo, da je naše ljudi navdal nov pogum za našo sveto in pravično stvar. Mnogi, ki so se prej odtujili Kmetški zvezi, so se zopet vrnili. Sprevideit so, da je naša Ljudska stranka res stranka resnega dela. Po vseh župnijah želijo shode, mnogi še celo tečaje. Naš blagajnik dobiva od naših zvestih kmetških in delavskih pristašev male in večje svote za volilni sklad „Slov. Gospodar“ pridobiva zopet nove naročnike. Povsod žilavost in delavnost. Pozivamo naše pristaše, da povsod delujejo po tem načinu. Zbirajte kot mravlje prispevke za volilni sklad Kmetške zveze. Nabrane denar pošiljajte na naslov Slov. Kmetška zveza, Maribor, Cirilova tiskarna.

Zveza viničarjev za mariborsko okrožje je imela dne 16. maja v Mariboru svojo sejo, katere se je udeležilo 12. odbornikov-viničarjev. Načeloval je I. podpredsednik Pešl. O sklepih seje paritetne komisije, ki ima nalogo staviti vladi primerne predloge za rešitev viničarskega vprašanja, je poročal tajnik KZ. Zebot. Vsi navzoči so se udeleževali razprav. S povdarmom moramo omeniti, da so viničarji sami izjavili, da socialdemokratska Kmetško-delavska zveza ni za naše ljudstvo. To je samo organizacija, ki bi rada upeljala nesrečonosne prekucuške misli med naše ljudstvo. Po vseh župnijah je ogromna večina viničarjev javila svoj pristop h Zvezi viničarjev. Podrobna organizacija se izvede v najkrajšem času.

Blagoslovljanje zastave Kmetške zveze v Ormožu se bo slovesno vršilo na binkoštni ponedeljek, dne 24. maja pri dopoldanski službi božji. Ob 9. uri se zberejo člani slavnostnega odbora v hiši Ormoške posojilnice, odkoder odkorakajo skupno z novo zastavo in godbo v cerkev. Zastavo bo blagoslovil svetinjski g. župnik Bratušek. Kumovar bo zastavi župan g. Sterman. Slavnostni odbor vabi vse pristaše Kmetške zveze iz domače in sosednjih župnij k polnoštevilni udeležbi. Zastava je delo č. šolskih sester v Mariboru.

Konjska dirka na Teznu pri Mariboru bo na binkoštno nedeljo in ponedeljek popoldne. Z glavnega kolodvora bo vozil ob pol dveh popoldne poseben vlak na Tezno. Pri dirki nastopijo tudi dirkači z Murskega polja.

Konjska dirka v Ljutomeru. Dne 13. t. m. je priredilo dirkalsko društvo v Ljutomeru konjsko dirko. Zunanja uprizoritev je bila zelo skromna in preprosta. Videti je bilo, da je to prvi poizkus in skromen začetek podjetja, ki se lahko razvije do znatne višine in zadobi velik pomen. Reklame ni bilo čisto nobene. Samo v obvestilih, da se istega dne v Ljutomeru ustanovi podružnica Jugoslovenske Matice, je bilo pripomnjeno, da bo istega dne na Moti pri Ljutomeru konjska dirka. Toda vrljub temu je bila udeležba velikanska. Prišli so iz bližnje okolice, a tudi iz drugih krajev, od Maribora in iz Ljubljane. Dirka se je vršila očividno na popolnoma deviškem svetu, katerega so šele v zadnjem času za največjo silo priredili v ta namen. Slabo pokošen in še slabeje ograjen travnik, notri neka klopi — pravilno desk na v zemljo zabitih kolih. Kdor je imel vstopnico, dobro, kdor je ni imel, si je pomagal drugače. Majhen paviljonček, kjer so prodajale dame zelo okusna peciva po čudovito nizkih cenah v korist Jugoslovenske Matice. Dobitki smešno nizki. Baron Rosmanit je daroval 500 kron, 3250 kron pa dirkalsko društvo v Ljutomeru. Največji dobiček je znašal 600 kron, najmanjši 80 kron, torej toliko, kot bi računal izvošček za pot na kolodvor. Toda to so malenkosti, znamenje, da smo v začetku, a zamoremo pričakovati sjajnega razvoja. Tekali so izključno domači, kmetški konji, toda živalice, kakor se ne vidijo kmalu in bi se lahko pokazale na širokem svetu. Vzbujaše so občudovanje vseh ljubiteljev lepih konj. V „ljutomerski dirki“ (enovprežna voznja) so nastopili štirje konji. Zmagal je krasni triletni zrebec g. Vaupotič Joškota, z imenom Zlatar. Na mojo žalost je zaostal za nim moj ljubljence, konj Danko posestnika Martina Slavič, ki je od začetka vzbujal moje simpatije. Zalibog je bil za dirko nekoliko premalo dresiran. Sledila je „ljubljanska dirka“ (glavna enovprežna voznja) v kateri se je v prvi vrsti odlikovala štiriletna kobila Sava. Istega posestnika Vaupotiča. Gledalcem je dihanje zastajalo v prsih, ko so sledili z očmi njenemu teku. Nazaj grede sem se vozil v vlaku s potniki, ki so se od dirke vračali v Ljubljano. Pogovor se je sukal vedno okrog krasne „Save“ in njenega lepega teka. Cela prireditelj kaže, kako živo se ljudstvo na Murskem polju zanima za konjerejo. Iz priproste dirke se tekom let v resnici lahko razvije prava jugoslovenska olimpijada. Čisti dobiček za JM je vrgel okrog 10.000 kron.

Požar v Razborju pri Zidanem mostu. Dne 17. aprila je pogorela hiša in svinjski hlev posestnice M. Smid v Polani. Škoda je velika. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Romanje k Sv. Antonu na Pohorju. Na binkoštni ponedeljek, ko je tukaj prvi večji romarski shod, bo služba božja ob 7. uri in pol 11. uri. God sv. An-

tona v nedeljo, dne 13. junija, se bo praznoval slovesno, kakor vsako leto. Pride tudi procesija iz Novcekerve in Dobrne. Od 13. do 20. junija se bo tukaj obhajal sveti misijon.

Dopisnikom iz Celja in celjskega okrožja. Dobivamo pritožbe, da prinaša „Slov. Gospodar“ premalo dopisov in poročil iz spodnjih krajev. Uredništvo radevolje objavila poročila dopisnikov iz celjskega okrožja, a z ozirom na sedanje razmere nam dolgih dopisov ni mogoče priobčevati. Radi tega prosimo naše dopisnike, da nam sproti poročajo kratko vse važne politične in druge zanimive novice. Pripravljene smo tudi otvoriti, če bo dovolj poročil iz spodnjih krajev, poseben oddelek za novice iz celjskega okrožja. Torej prijatelji „Slov. Gospodarja“, na delo! — Uredništvo.

Podravska podružnica SPD v Rušah naznanja, da se vsled sklepa občnega zbora rezervira v Planinski ali Ruški koči le vnaprej plačane sobe, ozir. postelje. Z ozirom na to naj vsakdo, ki želi prenočišča, vpošlje pravočasno na gornji naslov pripadajoči znesek ter natanko označi dan prenočevanja. Prenočišče stane za člane 5 K, za nečlane 8 K. Vkljub temu si pridržuje društvo pravico, da odda plačano sobo drugi stranki, ako naročitelj ne pride do 22. ure v kočjo ter ni posebej naznanil čas poznejšega dohoda.

Za resnico. Spodaj podpisana izjavljava, da so trditve agitatorjev Samostojne, da smo se pristaši S. K. Z. na shodu Samostojne v Rimskih toplicah v velikonočni ponedeljek združili s komunisti, lažnive. Poročilo o tem shodu je bilo objavljeno v „Straži“ 9. aprila št. 37. Se enkrat povdarjava, da je bilo naših pristašev na shodu do 25. pristašev komunistične stranke pa samo okoli osem, katerih pa midva nisva osebnopoznala. Da pa nisva hotela biti reditelja na shodu Samostojne, se vendar razume. Res pa je, da se imajo gospodje od Samostojne našim pristašem zahvaliti, da ni prišlo do dejanskih spopadov. V hvaležnost za to pa sedaj govorite, da smo se združili s pristaši komunistov. Lože pri Sv. Miklavžu nad Laškim. Josip Lapornik, takratni predsednik shoda, in Matevž Deželak.

Dopisi.

Jarenina. V ponedeljek, dne 17. maja smo ob obilni udeležbi zanesli k večnemu počitku moža-poštenjaka, trgovca in gostilničarja Martina Cvilak. Umrl je po daljšem bolehanju, star 69 let. Rajni Cvilak je dal Kmetški zvezi in vsem našim organizacijam v svoji hiši vedno prostor za zborovanje. „Slov. Gospodar“ in „Straža“ sta bila stalna gosta v Cvilakovi hiši. Vrlemu starčku svečla nebeška luč!

Sv. Jakob v Slov. gor. Krajevni odbor Slov. kmetijske zveze je poslal tajništvu v Mariboru, našim ljudskim zastopnikom resen poziv, naj izposlušajo pri vladi, da se odprejo meje našemu vinu in našemu sadju. Draginja in davki naraščajo grozovito, edini pridelek, ki bi ga kmet lahko spravil v denar, pa nima nobene cene in nobenih odjemalcev, ker so meje v Avstrijo zaprte. Če noče država uničiti vinogradov in sadonosnikov, mora ustreči tej naši želji. Druge krajevne odbore Kmetških zvez pa pozivamo, da storijo enake korake, saj se gre za naš življenjski obstanek v tem času naraščajoče draginje. Tu ob meji grede vse ceste in vsa pota v stradajočo avstrijsko republiko, mi pa svojih pridelkov vsled pomanjkanja cobrih cest in zvez ne moremo spraviti v denar, za katerega je že danes strašna sila! Postavno dovolji cev, tem bolj strogo pa postopaj proti podlemu tiho-tapstvu, katero bo tukaj kmalu vzelo posestnikom delavske moči in vzgojilo celo vrsto podlih ljudi, oškodavateljev države.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Pred par dnevi je vlomil neznan tat pri posestniku g. Kurbusu na Gibini med tem časom ko sta bila gospodar in gospodinja pri rani maši ter odnesel veliko perila in dragocenih reči. Ne puščajte tako samih domov, ker sedaj lahko računamo, da je vsaki trideseti tat ali vlomilec. Pozor pred nakupom vkrađenih reči! — Dne 13. t. m. je umrl spreviden s sv. zakramenti g. Fr. Brumen, gostilničar ter dolgoletni domači živinodravnik. Bil je tudi zvest naročnik „Gospodarja“.

Iz ptujске okolice. Najhujši agitatorji za komuniste so v Ptujju uslužbenec nemških nacionalcev in nek uradnik z magistrata. Ti so si brusili pete v zadnjem času. Hodili so okrog in vabili, da naj bi prišli ljudje iz okolice v mesto demonstrirati. Pravili so, da hočejo vlado odstaviti. Toda ljudstvo jim ni slo na lim in prav je imelo. Nekateri njihovi agitatorji so celo nevedni. K izobraženem fantu je prišel eden tak in ga je vabil, da naj pristopi k komunistični organizaciji in da bi plačal naj mesec 3 K. Fant ga je prašal, da naj mu pove, v kak namen in čemu se ta udnja pobira. Agitator ni vedel odgovoriti. Nato mu je fant rekel: Ti torej sam ne veš, za kaj gre in k taki organizaciji vabiš mene, da bi pristopil. Nikoli! Na to jo je agitator odkuril. No, mi kljub temu vemo, zakaj se pobira ta denar. Pobira se za to, da se mastno plačajo voditelji komunistov, ki se hoteli razdejeti v zadnjem času našo državo. Proč z njimi!

Ormož. Mi Ormožanci nismo bogataši, pa ubogi tudi nismo. Naša občina je lastnica lepih posestev in vinogradov. Vsak občan davkoplačevalec je slastnik občinskih posestev. Zato nam nikdo ne zameri, če se za občinsko gospodarstvo zanimamo. Zupana nimamo, gospodari nam gerent s člani sosveta. Kako se gospodari, je razvidno iz najemodaje občinskih travnikov. Gerent trdi, da so bili dani travniki tri leta v najem, večina članov sosveta pa se spominja, da samo na eno leto. Pravih zapisnikov sej iz lanskega leta baje ni, pisali so se zapisniki sproti svinčnikom, ne pa podpisavali. Vina se je v lanskem letu pridelalo okrog 3900 litrov, prodalo pa, kakor se sliši samo okoli 3100 litrov. Smemo li vprašati kam je prišlo vino, ki bi se še moralo prodati, a se iz neznanih vzrokov ni prodalo? Proti nam občanom se nastopa z vso strogošću, da sami dimnike pometamo, zato zahtevamo, da se napravi tudi pri občinskem gospodarstvu red. Gre za koristi nas vseh davkoplačevalcev, ne pa samo tistih, ki nam gospodarijo.

Razbor pri Slovenjgradu. V „Kmetijskem listu“ se neka sicer dobro znana oseba zaletuje v našega župana. Ni sicer vredno odgovarjati na neslanosti v imenovanem listu, toda resnici na ljubo moramo povedati, da se je naš župan ob vsaki priliki zavzel za koristi občine, tako za časa vojske, ko se je v naši občini rekviriralo zelo prizanesljivo. Zeljo po županskem stolcu si naj dopisnik izbije iz glave, ker boji mu povedano, da bo preje tekla Drava proti Dunaju, predno bo dopisnik postal župan naše občine. Tudi mu boji povedano, da naše zavedno ljudstvo obrača s studom hrbet samostojnežem, ker uvideva, da ti zagarji nimajo nobenega pravega smisla za kmetijske koristi in potrebe. Mi ostanemo neomahljivo pod praporjem naše krščanske Slov. Kmetijske zveze.

Rečica ob Savinji. Od 7. do 9. aprila se je vršil tu tridnevni poučni tečaj za „šolske voditeljice“. Posebno mlačše moči so dobile veliko praktičnih navodil za svoje bodoče učiteljsko delovanje. Tudi se je obravnavalo vprašanje: Ali se naj učiteljice odzovejo povabilu srbskega učiteljskega društva, da gredo v jeseni učiteljevat v Srbijo. Izrazila se je splošna želja, da se temu povabilu gotovo ustrezno in se tako pokaže globoko umevanje bratske zveze med Slovenci in Srbi.

Ljubno. Naše Kmetijsko društvo vrlo dobro napreduje in stoji na trdnih nogah. To dejstvo je dalo poguma rdečkarjem, ki so že tudi začeli ustanavljati slično društvo, toda kakor vse kaže, iz te moke ne bo kruha, kajti vsem treznomislečim se je začelo svitati v možganih, da že znana zagarja Franc Marovt, po domače Lork, in še nek drugi krvose kmetov v stari zaduhli Avstriji ne bosta osrečila nas Ljubencanov. — Naši ameriški rojaki so nam poslali velikodušno darilo 150.000 K, za kar jim izrekamo prisrčno zahvalo.

Sv. Lenart nad Laškim. Pri nas je bil tudi shod Samostojne. Prišla sta kar dva samostojna preroka: Urlep in Drogenik. Govoril je samo Drogenik, Urlep mu je delal častno stražo. V svojem govoru je bil poln strastnih napadov na našo stranko. Rekel je, da je dobil pred kratkim v avdijenci od ministrskega predsednika zagotovilo, da ženske volilne pravice ne bo. Seveda te se on kot samostojnež jako boji. Koliko je napravil med vojsko dobička pri prodajanju moke, zrnja itd., o tem ni nič povedal. Tudi njegova zvesta učenca pri nas, Šemljak in Posodnjak, sta ga pozabila na to opozoriti. Ko je eden naših somišljenikov napravil nek medklic, so ga vročekrvni samostojneži hoteli spraviti v hlev. Pač značilno za njih omikol! Na zborovanju se je slišalo sramotenje naših škofov, duhovnikov in spovedi. In taka stranka se še čudi, da jo imajo vsi dobri in pošteni za brezversko stranko. Pri nas znači beseda samostojnež človeka, ki osramoti vse, kar je kristjanu sveto in drago. Le tako naprej, vi samostojneži in vsi dobri bodo kmalu spoznali vaše nečedne namene.

Marje pri Jelšah. Glasilo samostojnežev, „Kmetijski list“ je v 10. št. napadel naše šmarske in zibiške fante s samimi lopovi, rekoč: da smo od ženina iz Rogaske Slatine, ki nam je odpeljal iz tukajšnje vasi nevesto, zahtevali par tisoč kron odkupnine. Resnica pa je, da smo izkazali nevesti samo čast, pa ne v podobi lopovstva, ampak kot pošteni fantje. Ženin nam je podaril prostovoljno par sto kron z besedami: „To imate za vaš trud, ker ste izkazali moji nevesti čast.“

Dobje. Naši samostojneži so zelo nezadovoljni s sodnijo, ker jih vedno moti v njihovi samostojnosti. Dne 8. t. m. je bil v Kozjem obsojen načelnik Samostojne za Dobje Anton Gračnar na 300 K denarne globe, ker je s petimi neizkušeni fanti napadel meseca januarja g. urednika Marka Krajnc s kamenjem, ko je isti šel na shod KZ. v Dobje. Fantiči pa morajo plačati vsak po 20 K. Antona Gračnar, gospod urednik še menda ne poznaate? To je tisti mož, o katerem je trdil Kmetijski list, da v procesijah križ naprej nosi in v cerkvi rožni venec glasno moli. Dobjani pa ga malokdaj vidimo v cerkvi, k večjemu še

pride se prislanjat za cerkveno ograjo. Njegov sin Karl, ki je bil tudi soudeležen pri napadu, pa že par mesecev premissuje v ječi v Celju sedmo božjo zapoved in pa tisočake svojega strica. O ti nesrečna samostojnost, da te nočejo vsi ljudje razumeti! Samostojna stranka si bo pri nas res mnogo zamogla. Samostojneži dobijanski le krepko naprej za svojim načelnikom, zvesto ga poslušajte, mogoče da postane njemu enaki.

Olimje pri Podčetrtku. V teku štirih let svetovne vojske se je res veliko izpremenilo. Po vsej Jugoslaviji in po posameznih občinah so že imeli kakšno zborovanje ali izpremembo v občini. Le v naš ubogi z deskami obiti kot Olimje ne prikima nobena važša stvar. K večjemu, da so v minulem mesecu aprilu samostojneži imeli svoje veselje. Zbrali so se v hiši nekega gospoda, ki se zelo veseli županskega stolca. Kadar pride od glavarstva na občino, petrolej, moka ali sladkor, imajo le prednost g. Jakopina in gospodje s črko A. Da bi se pa kaka stvar razdelila pravično, kakor v sosedni občini Podčetrtek, tega naši Sopotčani ne poznajo. Ravno tako „pravično“ je bila razdeljena cesta, ki pelje iz Olimja na Podčetrtek. Delila se je mesca majnika minulega leta 1919. Odkazalo se je vsakemu najmanjšemu posestniku od 5 do 10 metrov ceste posipati, če prav bi moral siromak gramoz v košarici nositi. Grof Attems ima v naši občini velikanske gozdove in posestva, a njemu se ni odmerilo niti pedi ceste v popravek. Kaj je temu vzrok, tega za gotovo ne vemo, mogoče je, da sme g. župan za svojo popustljivost napram grofu kakšnega žajčka ustreliti. Letina kaže hvala Bogu dobro. Bog daj, da bi se tudi v naši občini že vendar enkrat na boljše spremenilo.

Videm pri Krškem. Okrajno glavarstvo v Brežicah je že v tretjič zahtevalo pravila tukajšnjega izobraževalnega društva. Z žalostjo smo morali javiti okrajnemu glavarstvu, da to društvo ne obstoja več. Zato pozivljamo vse katoliško misleče mladeniče, može in dekleta videmske fare: Zgenite se! Strnite se! Osnujemo si na novo izobraževalno društvo! Ali ni to sramota, tako velika laža, pa brez izobraževalnega društva? Zbudimo se, da naš nasprotnik ne bo našel spečih, ampak da mu krepko stopimo duševno oboroženi v katoliški in izobraževalni organizaciji nasproti!

Prekmursko orlovsko okrožje priredi na risalski (binkoštni) pondeljek, dne 24. maja t. l., v Bratonicah orlovski tabor. Spored: 1. Ob pol 10. uri zjutraj sprejem gostov in Orlov ljutomerskega okrožja, kt se zbero ob 7. uri zjutraj pri župni cerkvi pri Sv. Križu ter odkorakajo z godbo peš skozi Verzej in Dokležovje v Bratonce. 2. Ob 10. uri sv. maša s pridigo. (Sv. mašo opravi beltiški župnik preč. g. Kūhar, pridigo pa vseučiliški prof. vlč. g. dr. Slavič.) 3. Po sv. maši: Ljudski tabor, na katerem govore: župnik Klekl, dr. Slavič, poverjenik deželne vlade dr. Verstovšek ter zastopnika Orlovske zveze brata Pire Jože in Godina Jože. 4. Popoldne ob 1. uri skušnja za telovadbo. 5. Ob pol 3. uri litanije. 6. Po litanijah korakajo Orli z godbo k javni telovadbi v Beltince. Pri telovadbi nastopi posebna dijaška telovadna vrsta iz Ljubljane. Prekmurski Orli izvajajo članske proste vaje sami. 7. Po telovadbi: Prosta zabava. Pri prireditvi sodeluje br. godba iz Svetinj. Orlovski tabor naj bo tabor narodno-zavednih prekmurskih dečkov. Pridimo, da vidimo uspeh njihovega polletnega dela. Jezere in jezere nas se mora zbrati predpolndne v Bratonicah, popoldne v Beltincih. Prekmurski dečki! Pridite, da spoznate to društvo dečkov ter se tudi ostali pridružite močni orlovski armadi, ki zbira krščansko misleče dečke po vseh slovenskih krajih. Na svidenje! Prireditve se vrši ob vsakem vremenu! Preskobljeno bo za jed in pijačo. — Prekmurski Orli.

Vurbergl. Dne 9. t. m. je priredil „Orlovski odsek“ v gledališki dvorani vurberškega gradu veselico z igro „Cevljari“. Domači pevski mešani in moški zbor je zapel par mičnih pesmi. Bilo je veliko gledalcev iz sosednjih župnij. Na Križovo se je igra ponovila z istim sporedom. Navzoča je bila tudi gospa grofica Herberstein s ncerko ter nekaterimi uradniki iz Ptuj.

Orlovski tabor v Braslovčah. Celjsko orlovsko okrožje priredi na binkoštni pondeljek, dne 24. maja 1920 orlovski tabor v Braslovčah. Spored: Dopoldne: 1. Ob 10. uri sprejem gostov na kolodvoru. 2. Ob pol 11. uri sv. maša v farni cerkvi. Popoldne: Ob 2. uri: Javna telovadba na travniku pod cerkvi. — 1. Orliški naraščaj: vaje z venčki. 2. Clani: proste vaje 1920. 3. Ljudskošolski naraščaj: češke vaje. 4. Orlice: češke vaje. 5. Clani: vaditeljske vaje. 6. Orlice: ples s šerpami. 7. Naraščaj: skupine. 8.

simbolične vaje. 9. Orodna telovadba. Zaključna skupina. Po telovadbi ljudska veselca na istem prostoru. Sodeluje orlovska godba iz St. Petra v Sav. dolini. Vstopnina: Sedeži 7 K, stojšča 3 K.

Rajhenburg ob Savi. V slovenskem Lurdu se vrši dne 20. junija orlovska prireditve z javno telovadbo. To je prva orlovska prireditve, ki se je kdaj vršila v Posavju. Majhno je naše posavsko orlovsko okrožje, dosedaj steje samo tri odseke; vsled tega je tembolj potrebno podpore in sodelovanja bratskih odsekov. Zato se obračamo do vseh bratskih odsekov obsavskega, celjskega in drugih bližnjih orlovskih okrožij s prošnjo, da prihite dne 20. junija polnoštevilno k tej prvi orlovski prireditvi. Naznanite nam pravočasno koliko telovadcev bo nastopilo; tudi poročajte skupno število vseh udeležencev, da zameremo poskrbeti polovično vožnjo in cenejši obed in večerjo. Bratje Orli! Sestre Orlice! Pridite v obilnem številu, agitirajte med člani izobraževalnega društva, naj se pridružijo vašim vrstam in naj skupno z vami pridejo manifestirat za krščansko orlovsko misel. Naj ne bo kraja na Slovenskem, ki ne bi bil zastopan ta dan na orlovski prireditvi v Rajhenburgu. Porabite to lepo priliko in si prite ogledat prekrasen Marijin dom v slovenskem Lurdu. Torej bratje na svidenje!

Prireditve

Jug. strokovna zveza za Krčevino-Lajtersberg priredi na binkoštni pondeljek, dne 24. maja ob 17. (5.) uri v Splavarski ulici igre: „Materin god“, „Blaga duša“, „Dve klepetulji“ in „Krčmar „pri zvitem rogu“ z deklamacijo in petjem. Vse v pouk in zabavo. Ne zamudite!

Sv. Jedert nad Laškim. Naša Citalnica priredi na binkoštni pondeljek gledališke igre: „Tri sestre“, „Boj za petelina in kes“ ter „V ječi.“ — Odbor.

Dobrna. Na binkoštni pondeljek je v gledališki uri velika predstava: „Dimež“, zgodovinska slika boljševiskih kmetijskih razmer leta 1860. Nadalje pantomima „Tatovi“ in „Zamorec.“

Dobrna. Dne 31. maja je slovesnost blagoslovljenja zastave Marijine družbe, na kar opozarjamo sosedne in druge Marijine družbe in jih vabimo. Popoldne istega dne je zborovanje. Pridite!

Slovenci širite naše liste!

Razne novice.

Kako so nastale menice? V časih, ko še ni bilo ne cest ne železnic, pa mnogo roparjev, je bilo nevarno nositi seboj večje vsote. Če je torej trgovec moral imeti na daljnem sejmu veliko vsoto denarja, je stopil doma v bližnji samostan in predstojniku razložil svojo zadevo. Menih mu je iz prijaznosti dal listek določene velikosti, za kar je trgovec plačal vsoto, ki jo je potreboval na sejmu. S tem listkom se je predstavil v samostanu, kjer je bil sejm in patri so mu izplačali zanj brez vsakega odtrgljaja v prvem samostanu vplačano vsoto. Tako so bili duhovni redovi nekeke banke. Posebno je bil na glasu po vsem svetu razširjeni jezuitski red. Od njega izdane „jezuitske menice“ so bile posebno priljubljene, veljale so vsepovsod kot plačilno sredstvo, kajti red je bil takrat ugleden, bogat in zelo razširjen.

Svica vstopi v zvezo narodov. Te dni se je vršilo po vsej Švici glasovanje za vstop v Zvezo narodov. Glasovanja se je udeležilo 60% prebivalstva. Vstop je sklenjen s 410.000 glasovi proti 310.000 glasom.

Deseterno delo v Švici. Bogata Švica stoji pred rešitvijo vprašanja, kako preiti od osemurnega na deseturni delavnik. Po vsej Švici zelo vneto širijo misel 10urnega delavnika in povdarjajo te-le razloge: 1) 10 urni delavnik bo uredil gospodarsko življenje, 2) 10 urni delavnik nam bo dal vse pridelke, ki nam jih manjka, 3) 10 urni delavnik nam uniči draginjo in pospeši padanje cen, 4) 10 urni delavnik nam uniči vse neprijetnosti, vsled katerih danes trpimo, 5) 10 urni delavnik upostavi finančno ravnovesje, 6) 10 urni delavnik na povrne voljo za delo, 7, 10 urni delavnik nam vrne zdravje in blagostanje, 8) 10 urni delavnik nam vrne mir, 9) 10 urni delavnik nam omili socialna nasprotna, 10) 10 urni delavnik nas reši boljševisma.

Cene v Rusiji. Po nekem poročilu iz Moskve so plačali tam: za funt (1/2 kg) črnega kruha 250 rubljev (1 rubelj pred vojno 2.50 K), za funt belega kruha 400 rubljev, za funt rafiniranega sladkorja 1500 rubljev, za funt krompirja 65 rubljev, za funt goveje-ga mesa 1000, konjskega 315, šunke 1000, soli 500, repe 50, sira 1000; za 10 jajc 815, slanine 1400, za 25 cigaret 160, škatljo šibic 100; par boljnih čevljev 22.500, par navadnih čevljev 10.000; pol litra mleka 170, funt čaja 4000, funt kave 1100, pisalni stroj 45 tisoč rubljev. Res so te cene malo neverjetne, toda z ozirom na popolno brezvrednost sovjetskih rubljev bi bile tudi te cene mogoče.

Prirodni plin v Bujavici. V vasi Bujavica v Slavoniji so pred blizu 3 leti pri kopanju našel izvir plina. Iz globočine 300 metrov je začel izhajati s silnim pritiskom 31 atmosfer. Plina bi se vsako leto dobilo okoli 40.000 kubičnih metrov. Izvir so zakopali, dekler ga ne bodo uporabljali, da se zakon ne troši. Zadnja tri leta, odkar se je plin pojavil se pritisk ni občutno spremenil, znamenje da ga je mnogo in da bo dalje časa trajal. To bogastvo na plinu bo omogočilo, da se bodo lahko razne industrije brzo dvignile in razvijale. Pri kopanju so 150 m globoko našli kakor mineralno olje gosto nafto, ki bi ga mogli dobiti vsak dan krog 6 vagonov. Plin izmetava posamezne kosčke, polne nafte, da se nafta nahaja tudi v večji globočini.

Tretja internacionala. Boljševiška vlada v Rusiji namerava razširjanje boljševizma v inozemstvu opustiti ter ga prepustiti tretji internacionali. Tretja internacionala je bila ustanovljena v Moskvi marca 1919 in nima oficijelno nikakih stikov s sovjetsko vlado. Toda le oficijelno ne. Zakaj vsi voditelji tretje internacionalne so bili prej uradniki sovjetske vlade in svoj precejšen fond ima tretja internacionala tudi od vlade. Njen glavni vodja Sinovjev tvori z Ljeninom in Trockim temelj današnjemu boljševizmu. O programu tretje internacionalne se je Sinovjev izjavil tako: „Tretja internacionala je pred vsem orodje za pospeševanje revolucije, ki se mora nadaljevati, najsi bo postavnim ali nepostavnim potom. Tretja internacionala se propagandi ne bo nikdar odpovedala!“ Po njegovem mnenju bo revolucija po vsej Evropi, oziroma po vsem svetu, splošno šla isto pot, kakor v Rusiji. Če bo na primer Francoski vrgla kapitalizem, bo najprej postavila sovjetsko vlado, potem pa se bo združila z Rusijo. Podobno druge države, dokler se vse ne združijo v eno evropsko ali svetovno sovjetsko republiko.

Nove poštno pristojbine začeni s 16. majem t. l. v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev se plača za:

1. navadna pisma do 20 g 1 Krono, (za vsakih nadaljnih 20 g teže še po 60 v več). To velja tudi za zalepke;
2. za dopisnice 60 vinarjev (z odgovorom 1'20 K);
3. za tiskovine za vsakih 50 g teže 20 vinarjev;
4. Vzorce brez vrednosti najmanj 40 v.

Za pristojbine vseh drugih pošiljk pisemske in blagovne pošte se dobe pojasnila pri poštini uradih. Občinstvo se opozarja, da z navedenim dnem opreme poštno pošiljkatve z znamkami po novih pristojbinah, ker ni za spremembo istih nobene prehodne dobe in bi moral prejemnik nezadostno frankovane pošiljke plačati dvojno pristojbino primanjkljaja.

Sv. Evangeliji in Dejanje apostolov

je knjiga, kakor je Slovenci dozdej še niso imeli. Obsega vse evangelije in dejanje apostolov z razlago. Oblika molitvenika lična. Vezava prikupljiva. Cena s poštino vred K 6'90. :: Naroči se v

tiskarni sv. Cirila v Mariboru.
Slovenci! Sezite po znameniti knjigi!

VOZNI RED

osebnih vlakov veljaven od 1. maja 1920 naprej.

Vlak št.	Odhod iz postaje	prijhod in odhod		prijhod		
		ob uri-min	v postaji	ob uri-minut	v postaji	
824/34	Maribor	0:58	Špilje	1:51-5:57	Graz	7:30
37a/504b	Zidani most	3:08	Zidani m.	5:40-6:10	Zagreb	8:48
37a	Maribor	5:54	—	—	Ljubljana	7:28
415/447/415	Maribor	5:05	Dravogr.	7:51-7:44	Grabitanz	9:48
50/1801	Čakovec	5:33	Špilje	6:05-6:15	Ljutomer	8:46
350/224	Št. Bistrica	2:51	Ptuj	5:35-5:48	Maribor	8:19
834/224	Graz	5:47	Pragersko	6:08-6:22	—	6:59
35	Graz	5:28	Špilje	6:54-7:01	—	7:33
416/a	Grabitanz	5:40	Dravogr.	6:17-6:22	—	8:—
35b/205	Maribor	8:35	Pragersko	9:05-9:20	Kotoriba	12:24
831	Maribor	9:05	Zidani m.	13:50-14:10	Ljubljana	18:32
38b/36	Ljubljana	4:15	Celje	6:50-7:12	Maribor	9:11
1802/61	Ljutomer	6:22	Špilje	8:53-8:58	—	9:30
812a/1823a	Maribor	10:38	—	—	Ljutomer	15:26
848	—	13:26	Pragersko	14:11-14:35	Slov.Bistr.	14:58
3	—	14:24	Špilje	13:35-13:10	Graz	17:27
4	—	15:08	—	—	—	16:33
419	—	5:29	Dravograd	17:03-17:20	Grabitanz	19:08
568/46	—	15:40	Špilje	14:33-14:03	Graz	20:17
1826a/321a	Ljutomer	11:01	—	—	Maribor	16:08
36a	Ljubljana	10:41	Zidani m.	12:03-12:23	—	15:04
39	Maribor	17:—	—	—	Ljubljana	21:52
228b	Kotoriba	13:05	Pragersko	14:13-14:55	Maribor	17:32
414/480/414	Grabitanz	14:46	Dravograd	16:22-17:30	—	18:14
229/207	Maribor	18:56	Ptuj	20:17-21:03	Čakovec	32:23
32a	Ljubljana	14:15	—	—	Zidanim.	16:39
508/42	Zagreb	16:05	Zidani m.	15:45-16:37	Maribor	22:31
81/825	Graz	16:38	Špilje	14:40-14:35	—	19:57

Mala naznanila.

Razna:
Jurij Juteršnik
slikar in pleskar, Maribor, Brandsova ulica 3, se pripravlja za izvrševanje vseh v to stroko spadajočih del. 354

500 kron nagrade dam tistemu ki mi preskrbi takoj trgovino ali gostilno ali oboje skupaj manjšega obsega v najem, v bližini Celja ali kje v Savinjski dolini, na prometnem kraju, blizu cerkve. Ponudbe prosim na upravnistvo lista pod „Trgovina ali gostilna takoj.“ 418

Vsakovrstna studenčinska dela prevzame studenčinski mojster Anton LEŠNIK, Studenci Limbuška cesta 14, pri Mariboru 454

Iz italijanskega vjetništva vračajoče se vojne vjetnike vjudno prosimo, če kdo kaj ve o Jozefu CEBE. Pisal je zadnjo karto 15. oktobra 1919 pod naslovom: Priglasilo di guera Josef Cebe Centuria 2070, Kaprino-Veronesi Provincia Verona Italija. Če je komu znano kaj o njem, naj razsani na naslov: EMA CEBE, posestnica, Hotinjavas pošta Slivnica pri Mariboru. Kdor mi naznači, mu hvaležna povrnem stroške. 442

Naznanilo!
Za zavarovanje zoper škodo po požaru in za življensko zavarovanje je edina slovenska zavarovalnica
Ljubljanska vzajemna zavarovalnica
in je poverila poverjenikom gosp. Mihaela Kerle v Planici pri Framu, ki sprejema ponudbe in daje pojasnila. 445

Tatvina V noči od 15. na 16. t. m. je bila trgovski trdki „Balkan“ v Mariboru Koroška cesta 19 ukradena rujava, še nova dvoprežna, napisna konjska oprava v vrednosti 25.000 kron. Svari se pred nakupom te oprave. Tisti, kateri izsledijo to vprejo, dobi 2000 kron nagrade. 455

Modro platno (plavo) **najbolše kakovosti.** je zdaj na prodaj pri **Aloziju Gnušček** Maribor, Glavni trg št. 6. 292
Narocajte naše liste!

Kupi se!
Ovčje volno v večjih množinah **kupuje** „IMPEX“
eksportna in importna družba v LJUBLJANI, Krekov trg 10, kamor je poslati ponudbe z navedbo cene in množine ter priložiti večji vzorec. 434

Kuhano maslo v vsaki množini kupimo takoj. V. BIZJAK in drug, ROGAŠKA SLATINA. 429

Prodaja se!
Ravno so došle večje množine blaga iz inozemstva, zato razpošiljam po celem kraljest. po zelo nizkih cenah:
Caj, Kakao, Mandeljne, Čokolado, Paprika, Zafran, Vanilije, Rožiče, Fige, Paradiznik, Rozine, Dišave, Limone, Pomaranče, Kavo, Riž, Olje, Mleko, Bombone, Konjak, Rum, Slivovko, Slive, Kremno, Sveče, Tjestnine, Žveplo, Galico

Na prodaj mlinski kamni za žrnje, dalje lepi brusni in kosni kamni, cena po dogovoru. Jozef Planina, Rogatec. 390
Dober šivalni stroj se prodaja Zgoranja Poljskava pri Pragerskem. 82 453
Prodaja se posestvo, hiša na dve strani, hlevi gozd vinograd, travniki, sadonosnik, njive, vsega okrog 9 oravov. Jozef Krumpak, trg Lemberg, Sladka gora 443

Prodaja se ena mlinska garnitura pripravna za vodo ali vitelj, sestojeca iz 1 para kamenja 92/21 cm, obod, grod za srnje, zaboj za moko, železne vretenice enaka koleasa. Kje, pove upravnistvo lista. 393

Voz srednji se prodaja Zg. Poljskava 32 pri Pragerskem. 452

1 lestene 1 svetilka, 2 potna kovčka, 1 par moških čevljev, moško perilo ter 4 pare novih elegantnih ženskih čevljev št. 37 in 38 na prodaj. Vprašati je Koroška cesta 34 1. nadstropje na levo Maribor 449

Romancementa vsako množino dobavi seletrgovinar Birgmayer, Mariboru, Aleksandrova cesta 17. 450

Prodajam več polovnjakov ka. Nazlov prodajalec pove gostilničarka g. Weiss, št. 11 v Slov. gor. 457

Pekarski invetar se prodaja Vpraša se v upravnistvu. 451

Brusne kamne za kose in srpe na debelo in drobno se prodaja v trgovini VID MURKO, židelska cesta št. 24, Maribor. 420

Kosilni stroj 7000 K, mlatilnica na jermen 1500 K stroj za drob 800 K. ima oddati, J. Pfeifer v Hočah. 440

Mlatilnica za motor, ben 600 mm širok na zobe. Motor za 4 konj. sile, 210 obratov v 1 min., skupaj odda. J. Pfeifer, Hoče. 441

Na debelo! Na drobno!
OBLEKO. Priproste in najfinjšo. Točno in solidno delo. Dobro blago. Ceneje kakor kjerkoli, samo pri: ALOZIJ ARBEITER, Maribor, Dravska ulica št. 15, (pri starem mostu). 401

Službe:

Dekle z boljšo izobrazbo k otrokom in ena služkinja za pomoč v kuhinji se sprejmeta proti dobri plači in hrani pri R. SIMONIŠEK-u trgovcu v Hrastnik-u. 416

Išče se za Ljubljano prodajalka za trgovino stekla, porcelana in galanterije. V tej stroki izvežbana imajo prednost. Nastop lahko takoj. Plača po dogovoru. Naslov v upravnistvu. 424

VABILO na redni občni zbor

ORMOŠKE POSOJILNICE V ORMOŽU reg. zadruga z neom. zavezo, ki se vrši v sredo dne 9. junija 1920 ob 1. uri pop. v uradni sobi posojilnice

- DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva in nadzorstva
  2. Odobritev računskega zaključka za l. 1919
  3. Nadomestna volitev 2 članov načelstva evtl. nadzorstva
  4. Slučajnosti

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. 447 Načelstvo.

Gospodarska Zadruga za Prekmurje, Murško polje in Slovenske gorice,

F. Z. Z. G. Z.
prodaja: razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špecerije, čevlje, usnje deske, stavbeni les in poljedelske stroje. . . . .

Kupuje pšenico, žito, koruzo ajdo, proso, oves, kože vse kmetske pridelke. **Posreduje** pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani. **Novi člani se sprejemajo** v zadrugi pisarni zadruga v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah. **Združne trgovine** sov: Gornji Radgoni, Murški Soboti, Dolnji Lendavi, Beltincih, na Cankovi, Križevcih, pri Ljutomeru, Radgoni.

VABILO na redni občni zbor kletarskega društva v Ormožu

reg. z. z. om. z., ki se vrši v sredo dne 9. junija 1920 ob 3. uri popoldne v zadrugi sobi kletarske gostilne v Ormožu.

- Dnevni red:
1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
  2. Odobritev računskega zaključka za l. 1919
  3. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
  4. Sprememba pravil.
  5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. 448 Načelstvo.

Rogaška Slatina

Najboljša mineralna voda Tempel vrelec, namizna voda Styria vrelec, medicinalna voda Donatski vrelec, medicinalna voda najmočnejše vrste

Zastopstvo v vseh večjih mestih in krajih. Dobiva se v vseh prodajalnih in restavracijah. Pojasnila daje

Ravnateljstvo Zdravilišča Rogaška Slatina

VINSKE STEKLENICE

7/10 buteljke in slamnate omote **kupi** po najboljši ceni Veletrgovina vina PUGEL & ROSSMANN, MARIBOR, Trg svobode.

Planinka in Ruška Koča

pri Sv. Arehu na Pohorju, 1250 m

Planinsko letovišče v krasni legi

Mrzle in tople kopeli

Oskrba od 1. maja do 15. oktobra

Lepi izprehodi po gozdu

Trikrat tedensko zveza s pošto Ruše ob kor. žel.

Priporočilo!

Priporočam se za izdelovanje vseh vrst oblek na mero za gospode in dečke od priproste do najfinejše vrste

Priporočam tudi svojo veliko zalogo vseh vrst že gotovih za gospode in dečke iz svoje lastne delavnice.

Zagotavljam prav solidno postrežbo po primernih cenah in prosim cenjenih naročil.

Z velespoštovanjem

FRANC ZWERLIN, MARIBOR

krojač, Aleksandrova cesta 28

PIROL

je izkušeno ubravljalno sredstvo proti svinjskim boleznim. 1 steklenica stane K 8.—. Dobi se pri

Magdalenski lekarni v Mariboru

446

bžalujem žaljive besede, katere sem rabil proti Mihaela Nagliču, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožne.

Janez Trošt, posestnik, Sv. Vid

Posujemo za točno razpošiljanje samo v celih vagonih

99/99 % izvorno ameriško najboljšo kakovosti modro galico (sivi kamen)

128/130 % izvorni ameriški in angleški jedni naatron (lužni kamen)

99/100 % sicilijako

Žveplo — žvepleni prah — žveplene palčice nadalje: kolonaze, kolofoni, galun, borake 50%, očetno kislino, parafin, angleško in italijansko jedernato milo kakor kemične predmete ter strovino vseke vrste izključno iz prekmorskih prvih rok.

„ORIENT“ kemična industrijska in trgovska delniška družba. CENTRALA: DUNAJ I., Fleischmarkt 1. Brzjavni: Orindust Dunaj. Lastne podružnice: TRST—GENOVA—BEROLIN—BUDIMPEŠTA.

CARRARA MARMOR-JA

prvovrstnega je došlo več vagonov.

Raznovrstna naročila nagrobnih spomenikov, plošč za pohištvo itd. sprejema

Kamnoseška družba Celje.

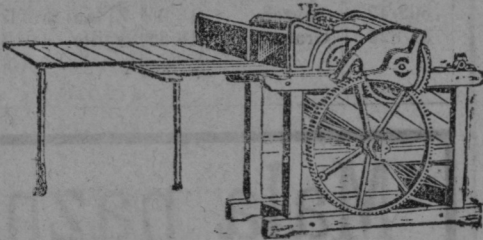
Pristaši! Širite naše liste!

POZOR!

Vsak previden posestnik, kmetovalec si pre-skrbi že pred rabo

.... poljedelske stroje in orodje ....

Priporočam, dokler v zalogi k nakupu vitle s prenosom, najboljše vrste mlatnice, žitne čistilne mline, trijerje ali žitne odbiralnike, sadne mline, preše, reporeznike kosilne

stroje, pluge, travniške brane, tehtnice posebno pa izvrstno pocinkane brzo-parilnike v velikosti 50 do 160 litr. Oskrbim slamoreznične nože. Postrežba točna in solidna.

IVAN HAJNY MARIBOR

Aleksandrova cesta 45 nasproti glav. kolodv.

Telefon 113

Trgovina

Telefon 113

tiskarne sv. Cirila

v Mariboru Koroška cesta št. 5

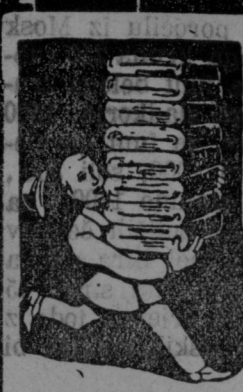
priporoča papir in pisma za pisarne in trgovce; ovitni papir, zavite, pisarniške in šolske potrebščine, rožne vence, podobice, zvezke itd. Na izbiro ima molitvenike v raznih vezavah kakor: Bogumila, Rajski glasovi, Duhovni zaklad, Marija varhinja nedolžnosti, Češčena Marija, Sv. Ura, Gospod usliši mojo molitev, Sv. Opravilo, Na Kalvarijo, Marija, Žalostna mati itd.

Cene zmerne

Postrežba točna

„Jadran“ trgovska prometna Družba z o. z. v MARIBORU, Gosposka ulica 11. Nakup in prodaja v in izvoznega blaga. Speditelja in mednarodni prevozi. Brzjavni: JADRAN. — Telefon 393.

Raznašalci za naše liste se sprejmejo v Cirilovi tiskarni.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrtka R. Stermecki v Celju in sicer volne, ecfirja, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, suknja kangarna in hlačvine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, kmeta, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka sraje, predpasni-

kov, bluz, kril, ženskih, moških fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v I. nadst.

Veletrgovina R. Stermecki, Celje št. 300, Slov.

VINA

različne vrste leta 1919 približno 120 hl se bodo

dne 15. maja 1920 ob 10. uri zjutraj

potom javne dražbe v Turskem vrhu (od Ptuja 18 km oddaljeno in sicer črez Zaverče) prodajala. Plača se takoj pri kupu polovice v gotovini, ostale pri prevzetju vina. Po:: soda se ne dostavi. ::

Upraviteljstvo štajerske hranilnicev Podlehniku pri Ptuj. 432

Miši, podgane, stenice, ščurki,

In vsa golazen mora poginuti, ako uporabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvajena sredstva, kot proti polakim mišim K 8, za podgane in miši K 8; za ščurke K 10; Posebno močna tinktura za stenice K 10; uničevalec moljev K 10; prašek proti mršesom K 6 in 12; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5, in K 10; mazilo za uši pri živini K 6, in K 10; orodje za uši v obleki in perilu K 6, in 10; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (uničev, rastlin) K 10. Prašek protimravijam K 10. Pošilja po povzetju M. Jünker, Petrinjska ul. 3., 121 Zagreb 19. Trgove. pri večem odjemu popust.

AKO

imate kaj za prodati? hočete kaj kupiti? iščete službo? Inscrirajte v naših in uspehi le ut

URE

vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Postrežba točna. Cene zmerne Jan Ignacij, Maribor Glavna pošta, 2. nadst., levo.

Aspirajte za Slovenski Gospodar.

PRVA SLOV. BRIVNICA Aleksandrova (Tegethofova) ul. 22 (preje g. Gredič)

se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo jamči FRAN NOVAK, BRIVEC.